

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 2 písm. k)

Cieľom je lepšie zohľadnenie vymedzenia zdravotne postihnutej osoby v kontexte Čl. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, kde je uvedené aj intelektuálne postihnutie. Zároveň ide aj o spresnenie týkajúce sa kombinácie postihnutí, keďže sú situácie, ak prevažujúce postihnutie nie je možné jednoznačne určiť.

K bodom 2 (§ 2 písm. o)), 46 (§ 11 ods. 6 písm. b)), 267 (§ 145ca), 305 a 306 (§ 158 ods. 7 a 8), 311 (zmena pojmu)

Cieľom úpravy je presnejšia definícia detí a žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia a automatizácia posudzovania relevantných podmienok, ktorá odstráni viaceré nedostatky a chybovosť pri posudzovaní zariadením poradenstva a podpory, čím sa zároveň zníži administratívna záťaž a umožní efektívnejšie využitie jeho kapacít. Zmenou sa naviac umožní cielenejšie poskytovanie podpory deťom a žiakom zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia. Súvisiace úpravy technického charakteru sú nevyhnutné na získanie relevantných údajov z informačných systémov.

K bodu 3 (§ 2 písm. w) a x))

Technická úprava nadväzujúca na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, keďže po novom sa školy – s výnimkou policajných škôl a škôl požiarnej ochrany) nebudú zriaďovať podľa zákona o školskej správe, ale podľa osobitných predpisov – zákona č. 523/2004 Z. z. a zákona č. 213/1997 Z. z. s tým, že zákon o školskej správe bude upravovať zápis do registra škôl a školských zariadení a tento zápis bude podmienkou na vykonávanie výchovno-vzdelávacej činnosti.

Pri informovanom súhlase sa zohľadňuje elektronizácia tak, ho okrem doterajšej listinnej podoby bolo možné vyjadriť aj prostredníctvom školského informačného systému. Navrhované opatrenie má za cieľ znížiť administratívnu záťaž škôl a zefektívniť komunikáciu so zákonnými zástupcami.

K bodom 4 a 6 (§ 2 písm. ab) a af)) a 42 (§ 11 ods. 2)

Precizovanie definícií v rámci národnostného školstva na základe aktuálnej praxe a systému národnostného školstva. Existujú školy, v ktorých prebieha výchovno-vzdelávací proces v štátnom jazyku a len v niektorých triedach sa vyučuje aj jazyk národnostnej menšiny. V takomto prípade ide iba o triedu s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. K takýmto situáciám bude vo zvýšenej miere dochádzať pri optimalizácii a racionalizácii siete škôl.

K bodom 5 (§ 2 písm. ac) a ad)), 48 (§ 12 ods. 6) a 51 (§ 12 ods. 8)

Cieľom je umožnenie národnostného bilingválneho vzdelávania. Znamená to, že škola bude môcť poskytovať bilingválne vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny a zároveň napríklad v anglickom jazyku.

Zriadenie bilingválnych gymnázií s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny v kombinácii s cudzím jazykom je dôležité z pohľadu zabezpečenia rovnosti príležitostí a práv žiakov z národnostných menšín. Bilingválne vzdelávanie vychádzajúce z materinského jazyka môže viesť k efektívnejšiemu osvojeniu cudzieho jazyka a zároveň k lepším celkovým študijným výsledkom.

K bodu 7 (§ 2 písm. ai))

Spresňuje sa definícia inkluzívneho vzdelávania. Cieľom je rozšírenie o všeobecnú podporu každému s ohľadom na výchovno-vzdelávacie potreby (myslia sa akékoľvek – nielen špeciálne). Zároveň inkluzívnosť vzdelávania sa má týkať nielen školského prostredia, ale spoločnosti celkovo.

K bodu 8 (§ 2 písm. al))

Vymedzenie pojmu obvyklý pobyt reaguje na potreby aplikačnej praxe na účely prednostného prijímania detí do materskej školy a žiakov do základnej školy v kontexte (verejných) školských obvodov. V praxi je skupina detí, ktoré majú trvalý pobyt nahlásený len na obec/mesto vo všeobecnosti. Pri týchto deťoch je v súčasnosti problém príslušnosti do spádovej materskej školy alebo do školského obvodu, keďže štandardne sú spádové materské školy a školské obvody základnej školy určované pre konkrétne ulice / súpisné čísla, t.j. nie pre obec/mesto ako celok. V tomto kontexte sa nastavuje pojem obvyklý pobyt, aby bolo zaradenie do obvodu možné jednoznačne pre všetky deti s trvalým pobytom na území obce bez ohľadu na to, či ide o „bežnú“ adresu, alebo o obec ako celok.

K bodom 9 (§ 3 písm. b)) a 172 (§ 59 ods. 12) a 173 (§ 59b)

Ustanovenia reflektujú na znižovanie veku povinného predprimárneho vzdelávania, keď k 1. 9. 2028 pre rozšírenie povinného predprimárneho vzdelávania stráca § 59b (právo na prijatie) opodstatnenie. Navrhovanú prioritizáciu prihlášok je však potrebné v tomto kontexte aktualizovať už skôr, keďže prijímanie do materskej školy sa realizuje skôr ako v septembri.

Tieto novelizačné body majú odloženú účinnosť.

K bodu 10 (§ 3 písm. v) až x))

V školskom zákone sa v súčasnosti výslovne neuvádza koncept duševného zdravia. Národný program duševného zdravia schválený 26. augusta 2024 popisuje a predstavuje prístup k duševnému zdraviu v SR. V programe je uvedená škola ako neoddeliteľná súčasť systému starostlivosti o duševné zdravie. Predstavuje komunitu, ktorá je jeho základným komponentom (v tej istej rovine ako rodina). V nadväznosti na uvedené sa navrhuje doplniť ochranu zdravia na úrovni fyzického aj duševného zdravia do princípov vzdelávania a výchovy. Zároveň sa reflektuje na vývoj a využívanie umelej inteligencie a osobitné postavenie cirkevných škôl a súkromných škôl.

K bodom 11 a 12 (§ 4 písm. b) a c))

Cieľom je uprednostnenie komunikačných kompetencií v štátnom jazyku, cudzom jazyku a v národnostnom školstve aj v jazyku národnostnej menšiny. Následne je opodstatnené, aby žiak získaval aj ďalšie kompetencie, napríklad digitálne. Ide o priority cieľov výchovy a vzdelávania, nakoľko bez komunikačných kompetencií v štátnom jazyku nemôže nadobúdať ďalšie kompetencie napríklad digitálne. Zároveň je potrebné aby sa deti učili s informáciami pracovať, vedeli hľadať zdroje informácií, porozumieť faktom a na ich základe sa vedieť orientovať.

K bodu 13 (§ 4 písm. e))

Pre deti, ktorých materinským jazykom je jazyk národnostnej menšiny, predstavuje druhý cudzí jazyk už štvrtý jazyk, ktorý si musia osvojiť. V prípade rómskych detí navštevujúcich národnostné školy môže ísť dokonca o piaty jazyk. Je dôležité, aby sa pri vyučovaní jazykov zohľadňovalo celkové jazykové zaťaženie žiakov navštevujúcich národnostné školy.

Ak sa od týchto detí očakáva osvojenie viacerých cudzích jazykov naraz, hrozí, že nezostane dostatočný priestor na dostatočne kvalitné osvojenie štátneho jazyka a anglického jazyka a rozvoj materinského jazyka, ktorý je zároveň právom chráneným základom ich identity. Návrh má umožniť lepšie sa sústrediť na svoj materinský (príp. vyučovací) jazyk, štátny jazyk a najdôležitejší cudzí jazyk.

K bodu 14 (§ 4 písm. i))

Navrhuje sa vypustenie zmienky na konkrétny dohovor tak, aby ustanovenie vystihovalo všeobecne všetky medzinárodné zmluvy o ľudských právach, , ktorých väzba je dôležitá na účely cieľov výchovy a vzdelávania. Ich princípy sa zohľadňujú aj v systéme výchovy a vzdelávania na Slovensku.

K bodu 15 (§ 4 písm. n)

Navrhuje sa doplnenie ďalšieho cieľa výchovy a vzdelávania s väzbou na emocionalitu, vzhľadom na to, že rozvoj emócií je významným prvkom komplexného rozvoju človeka, na ktorom stojí aj kognitívny rozvoj.

K bodu 16 (§ 5 ods. 4)

Navrhuje sa spresnenie, členenia vzdelávacích programov, keďže individuálny vzdelávací program z obsahového hľadiska nie je ani štátnym vzdelávacím programom, ani školským vzdelávacím programom. Uvedené dva vzdelávacie programy tvoria východisko pre individuálny.

K bodom 17 (§ 6 ods. 1) a 37 (§ 9 ods. 2)

Ide o technické spresnenie súvisiace so skutočnosťou, že na cykly sa nečlenia samotné vzdelávacie programy, ale ich zložky - rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy.

Zároveň doplnením možnosti členenia štátneho vzdelávacieho programu na vzdelávacie cykly alebo vzdelávacie moduly sa vytvára možnosť flexibilnejšieho a efektívnejšieho usporiadania odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike. Tento prístup vychádza z princípov modulárneho odborného vzdelávania (Modulare Ausbildung), ktoré sa uplatňuje napríklad v Rakúsku, Nemecku a Švajčiarsku.

Zavedenie modulov umožní prehľadnejšie a cielenejšie vyučovanie odborných predmetov, zvýšenie motivácie žiakov vďaka zrozumiteľnejšej štruktúre vzdelávania, posilnenie spolupráce so zamestnávateľmi, ktorí sa môžu aktívnejšie podieľať na tvorbe alebo úprave konkrétnych modulov podľa požiadaviek pracovného trhu, lepší prechod medzi formálnym a neformálnym vzdelávaním, a to aj v súlade s koncepciou celoživotného vzdelávania.

Návrhom sa nevytvára povinnosť, ale zavádza sa možnosť využívať moduly, čím sa podporuje modernizácia odborného školstva v súlade s európskymi trendmi.

K bodom 18 až 24 (§ 6 ods. 4), 27 až 30 (§ 7 ods. 4) a 70 (§ 16 ods. 3)

V nadväznosti na potreby aplikačnej praxe sa spresňujú náležitosti štátnych vzdelávacích programov a školských vzdelávacích programov s tým, že sa osobitne reflektujú odlišnosti pri jazykových školách, keďže tieto programy sú objektívne odlišné napríklad oproti základným školám a stredným školám.

Osobitosti výchovy a vzdelávania pre deti do troch rokov veku reflektujú na nárast počtu detí vo veku od dvoch do troch rokov v materských školách, pričom pre túto skupinu detí má opodstatnenie v určitej časti odlišný pedagogický prístup zameraný skôr na výchovnú zložku.

Medzi náležitosti školského vzdelávacieho programu sa dopĺňa stratégia digitálnej transformácie školy, ktorá je základným nástrojom plánovania a hodnotenia pokroku v oblasti digitalizácie. Jej existencia a pravidelná aktualizácia sú v súlade s národnými cieľmi a odporúčaniami Európskej komisie v oblasti digitálnej transformácie vzdelávania.

Zároveň sa v rámci obsahu štátneho vzdelávacieho programu reflektuje na kurikulárnu reformu (doplnenie minimálneho učebného výstupu). Minimálny učebný výstup sa má zameriavať nie na rozsah vedomostí, ale na ich kvalitu. Zároveň, týkať sa má len nových štátnych vzdelávacích programov v nadväznosti na plánovaný komplexný prechod na cykly.

Navrhovaná náležitosť umožní rozšírenie možností získania nižšieho stredného vzdelania pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím (variant A). Ak žiak naplní minimálny učebný výstup, má získať tak ako všetci ostatní žiaci, ktorí tento minimálny učebný výstup dosiahnu, nižšie stredné vzdelanie.

V § 16 ide aj o väzbu na zmenu v § 31a – nová možnosť získania primárneho vzdelávania a zmenu v § 62 ods. 3 – prijímanie do strednej školy z deviatego ročníka.

K bodom 25 (§ 6 ods. 7), 34 (§ 7 ods. 15) a 36 (§ 8 ods. 9)

S ohľadom na práva národnostných menšín v jazykovej oblasti sa navrhuje, aby štátny vzdelávací program a školský vzdelávací program vo vzťahu k školám s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny vydával aj v jazyku tejto národnostnej menšiny. Obdobne aj pre štátne výchovné programy pre školské zariadenia, ktoré sú národnostnými školskými zariadeniami.

K bodu 26 (§ 7 ods. 3)

Cieľom je jednoznačné zabezpečenie súladu školského vzdelávacieho programu na základe medzinárodnej dohody nielen so štátnym vzdelávacím programom ale aj s príslušnou medzinárodnou dohodou.

K bodu 31 (§ 7 ods. 5)

Navrhuje sa zjednotenie pojmov vo vzťahu k činnosti zariadení poradenstva a prevencie. Ide najmä o skutočnosť, že zariadenie má objektívne vyhodnotiť skutkový stav a vyjadriť sa k nemu (bez preferovaného následku). Následné vyhodnotenie pre ďalšie konanie má byť vecou postupu riaditeľa školy.

K bodom 32 (§ 7 ods. 7, § 8 ods. 6 a § 86), 108 (§ 28 ods. 4), 151 a 152 (§ 36 ods. 1 a 2), 188 (§ 67 ods. 1), 204 (§ 77 ods. 3), 211 (§ 86 ods. 4), 296 (poznámka 93)

Technická úprava nadväzujúca na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe so zohľadnením skutočnosti, že poznámka pod čiarou v danom prípade nie je nevyhnutná.

K bodu 33 (§ 7 ods. 9)

Cieľom ustanovenia je zvýšenie transparentnosti pri školských vzdelávacích programoch spolu so snahou ministerstva o zníženie informačnej nerovnosti rodičov a uchádzačov, aby boli všetky školské vzdelávacie programy okrem webu školy aj na jednom centrálnom úložisku. Zároveň sa pri učebných osnovách odborných predmetov zohľadňujú osobitosti pri stredných školách, pri ktorých sa ponecháva možnosť ich nezverejňovania.

Zároveň pre stredné odborné školy, ktoré sú Centrom excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy sa navrhuje zverejňovanie učebných osnov aj pre tieto predmety, čo vychádza z ich budúceho postavenia ako inšpiratívnych, metodických a odborných lídrov v systéme stredného odborného vzdelávania a podporuje šírenie príkladov dobrej praxe, uľahčuje systémové zdieľanie inovátnych vzdelávacích riešení a naplňa princíp otvorenosti a kvality, ktorý je základom filozofie centier excelentnosti.

K bodu 34 (§ 7 ods. 14)

Navrhuje sa upraviť realizáciu preventívnych aktivít zo strany štátnych orgánov takým spôsobom, aby bolo zrejmé, že na ich realizáciu sa nevyžaduje súhlas rady školy, pedagogickej rady školy alebo zákonného zástupcu dieťaťa. V súčasnosti je vysoko aktuálna téma ochrany mäkkých cieľov, ktorá vyplynula z bezpečnostnej situácie v objektoch a priestranstvách považovaných za tzv. mäkké ciele, a to najmä na školách a školských zariadeniach. Je dôležité, aby sa preventívnych aktivít realizovaných štátnymi orgánmi zúčastnili najmä tí žiaci, u ktorých je predpoklad protiprávneho správania sa resp. hrozby pre ostatných žiakov alebo učiteľov, čo by mohlo byť znemožnené prípadným vyžadovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa.

K bodu 35 (§ 7a ods. 1 a 2)

Ustanovenie súvisí s komplexnou reformou výchovných zariadení. Zároveň pri individuálnom vzdelávaní má ísť o vzdelávanie podľa bežného školského vzdelávacieho programu, teda nie je dôvod na vypracúvanie individuálnych vzdelávacích programov.

Zároveň sa vypúšťa povinnosť vypracúvať individuálny vzdelávací program pri individuálnom vzdelávaní žiaka na žiadosť zákonného zástupcu podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona, ak ide o žiaka bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb. V takom prípade sa žiak vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu školy, a preto nie je dôvod na vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu. Tým sa zároveň znižuje administratívna záťaž škôl.

Cieľom návrhu je zvýšenie participatívnosti žiakov pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu. Navrhuje sa, aby sa konzultácia pri vypracúvaní individuálneho vzdelávacieho programu povinne realizovala nielen so zákonným zástupcom, ale aj so samotným žiakom – ak ide o žiaka základnej školy najmenej v piatom ročníku alebo o žiaka strednej školy. Zohľadňuje sa tým predpokladaná kognitívna a vývinová úroveň týchto žiakov, ktorá im vo väčšine prípadov umožňuje porozumieť obsahu, cieľom a významu individuálneho vzdelávacieho programu. Ustanovenie zároveň neprikazuje konzultáciu s každým žiakom so ŠVVP, čím rešpektuje prípady, keď to zdravotný stav alebo vývinová úroveň žiaka objektívne neumožňuje.

K bodu 38 (§ 9 ods. 4)

Úprava terminológie, keďže stupeň vzdelania sa nepriznáva.

K bodom 39 (§ 9 ods. 5) a 40 (§ 9 ods. 7)

Ide o terminologické spresnenie, ktoré v nadväznosti na potreby aplikačnej praxe presnejšie vystihuje vymedzenie náležitostí obsahových štandardov a učebných osnov.

K bodu 41 (§ 9 ods. 8)

Úprava ustanovenia nadväzuje na kurikulárnu reformu.

K bodom 43 a 46 (§ 11 ods. 6 písm. b))

Technická zmena v nadväznosti na zmeny v § 157.

K bodu 44 (§ 11 ods. 6 písm. a))

Technická zmena v nadväznosti na vymedzenie nového pojmu obvyklý pobyt.

K bodu 45 (§ 11 ods. 6 písm. a))

Technické doplnenie údajov, ktorý je už evidovaný v Centrálnom registri. Školy údaj v súčasnosti evidujú dopočítaním z rodného čísla, ak je pridelené. Jeho samostatné uvádzanie sa tak týka najmä osôb, ktoré rodné číslo nemajú pridelené, t.j. cudzincov.

K bodom 47 (§ 12 ods. 3) a 50 (§ 12 ods. 7)

Vo vecnom kontexte ustanovenia je kategória "etnická skupina" nepresná. Rómska menšina je od r. 1990 uznaná ako národnostná menšina. V SR nie je iná menšina, ktorá by bola etnickou skupinou a spĺňala podmienku občianstva SR. Osobitne ide o odsek 7, z ktorého by mohlo vyplývať, že za cudzí jazyk sa nepovažuje jazyk etnickej skupiny cudzincov alebo migrantov. V ďalšom texte sa už používa len pojem jazyk príslušnej národnostnej menšiny. Zároveň aj rámcové učebné plány sú len pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny a s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

K bodu 49 (§ 12 ods. 6)

Vymedzuje sa rozsah vzdelávania v druhom vyučovacom jazyku v rámci bilingválnych vzdelávacích programov stredných škôl bez medzinárodnej dohody.

Účelom je zabezpečiť rozsah vzdelávania v druhom vyučovacom jazyku tak, aby tento poskytoval dostatok priestoru na osvojenie si daného jazyka a zvládnutie maturitnej skúšky na úrovni C1 Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky.

K bodom 52 až 58 (§ 13)

Pojem certifikát viac vystihuje dokument, ktorý je výstupom odborného posúdenia súladu edukačnej publikácie s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania a štátnym vzdelávacím programom, pri plnení ktorého sa má edukačná publikácia používať.

Digitálny vzdelávací obsah sa dopĺňa medzi edukačné publikácie vzhľadom na rozvoj IT, pričom môže ísť napríklad o videá s edukatívnym obsahom, ktoré objektívne nemôžu spadať do žiadnej z existujúcich kategórií edukačných publikácií. Pritom môže byť opodstatnené využívať ich vo výchovno-vzdelávacom procese v školách.

Na základe podnetov z aplikačnej praxe za pri učebniciach zavádza metodická príručka na ich používanie. Vzhľadom na to, že na trhu je viac učebníc na jeden vyučovací predmet, práve metodické príručky pomáhajú pri výbere, keďže informujú o práci s učebnicou a sú nápomocné pri nových postupoch a zámeroch autorov realizovať inovatívne metódy vzdelávania.

Ustanovenia o prevode vlastníctva, resp. správy nadväzujú na paralelne predkladaný zákon o školskej správe, vzhľadom na to, že už nemajú existovať školy, ktoré sú naviazané na právnu subjektivitu zriaďovateľa.

Zároveň sa sprehľadňuje financovanie posúdenia publikácie, kde doposiaľ náklady spojené s vypracovaním recenzného posudku znášal predkladateľ, pričom bližšie táto skutočnosť upravená nebola. Poplatok bude uhrádzať predkladateľ ministerstvu s tým, že financovanie posudkov už zabezpečí ministerstvo. Zároveň nemá ísť o správny poplatok, keďže posúdenie edukačnej publikácie a vydanie doložky/certifikátu nie je predmetom správneho konania.

K bodom 59, 60 a 62 (§ 13a)

Technické úpravy nadväzujúce na zmeny v § 13.

K bodom 61 a 63 (§ 13a ods. 3 a 13aa)

Cieľom návrhu je zefektívnenie zabezpečovania edukačných publikácií, na ktoré boli poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu. Tlač z elektronického dokumentu si tak bude môcť zabezpečiť aj sama škola, ak bude mať technické možnosti. Obmedzenia, ktoré si bude môcť autor nastaviť vychádzajú zo súčasného nastavenia v § 13b.

K bodu 64 (§ 13b)

Technické spresnenie v nadväznosti na skutočnosť, že z § 13 vyplýva existencia edukačných publikácií aj pre materské školy.

K bodom 65 (§ 13c) a 236 (§ 112 ods. 1)

Legislatívno-technická úprava vzhľadom na navrhované nové označenie príslušnej skupiny školských zariadení v rámci reformy výchovných zariadení. Zároveň sa reflektuje na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, podľa ktorého sa materské školy zriadené ústredným orgánom štátnej správy ponechávajú už len v prechodnom ustanovení.

Zároveň sa vykonáva aj technická úprava v nadväznosti na paralelne predkladaný návrh nového zákona o školskej správe, v ktorom je jedno z koncepčných riešení spočíva v tom, že všetky školy budú mať právnu subjektivitu.

K bodu 66 (§ 14 ods. 10)

Ustanovenie reflektuje na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, pričom možnosť zriaďovania priamo riadených organizácií ministerstvom školstva vyplýva už zo zákona č. 523/2004 Z. z., teda bez potreby osobitného odkazu na zákon č. 596/2003 Z. z. (resp. nový zákon o školskej správe).

K bodu 67 (§ 14 ods. 13)

Navrhuje sa zefektívnenie systému experimentálnych overovaní tak, aby v prípade, ak dlhodobo po schválení experimentálne overovanie v praxi nezačne, malo ministerstvo možnosť ho ukončiť.

Identické riešenie sa navrhuje v paralelne predkladanej novele zákona č. 61/2015 Z. z. vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave.

K bodu 68 a 69 (§ 15a ods. 4 a 7)

V základnej škole pri zdravotníckom zariadení je vyučovanie najmenej troch vyučovacích hodín telesnej a športovej výchovy neúčelné a nerealizovateľné.

Navrhovaná úprava nevylučuje možnosť vyučovať telesnú a športovú výchovu v tých základných školách pre žiakov so zdravotným postihnutím, v ktorých je to možné a účelné, formou započítavania hodín v odseku 7.

K bodu 71 (§ 16 ods. 4 písm. b))

Technická úprava nadväzujúca na vypustenie skráteného štúdia (§ 47a).

K bodom 72 (§ 16 ods. 4 písm. d)) a 213 (§ 88 ods. 2)

Technická úprava nadväzujúca na zmenu strednej priemyselnej školy z doterajšieho typu strednej odbornej školy na samostatný druh strednej školy (§ 42aa).

K bodom 73 až 75 (§ 16 ods. 5)

Skracuje sa dĺžka štúdia v pomaturitnom špecializačnom štúdiu a vyššom odbornom štúdiu z dvoch na jeden rok a z troch na dva roky z dôvodu, že v rámci paralelne predkladaného nového zákona o vysokých školách bude možné uznať vzdelávacie výstupy a úroveň kvalifikácie a dosiahnutého stupňa vzdelania v rámci 1. stupňa vysokoškolského vzdelania. Zároveň sa reflektuje na transformáciu strednej priemyselnej školy na samostatný druh strednej školy s osobitným vymedzením jej poslania.

Zároveň sa navrhuje upraviť väzbu na krátke študijné programy zavádzané v paralelne predkladanom návrhu nového zákona o vysokých školách.

K bodu 76 (§ 17a)

Terminologické spresnenie v nadväznosti na potreby aplikačnej praxe, keďže kurzom je konkrétna vzdelávacia „jednotka“, avšak príslušným úrovniám zodpovedajú stupne jazykového vzdelávania. Zároveň sa dopĺňajú úrovne A1 a B1, keďže aj tieto patria medzi jazykové vzdelávanie. Taktiež sa pri jednotlivých úrovniach spresňuje potrebná skúška (okrem úrovne A1, pri ktorej sa skúška nevyžaduje).

K bodom 77 (§ 18 ods. 1 a § 27 ods. 1), 94 (§ 23 písm. c)), 183 (§ 65 ods. 3)

Technická úprava nadväzujúca na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, keďže po novom sa školy nebudú zriaďovať podľa zákona o školskej správe, ale podľa osobitných predpisov – zákona č. 523/2004 Z. z. a zákona č. 213/1997 Z. z. s tým, že zákon o školskej správe bude upravovať zápis do registra škôl a školských zariadení a tento zápis bude podmienkou na vykonávanie výchovno-vzdelávacej činnosti.

K bodu 78 (§ 18 ods. 2)

Zavedenie nového dokladu súvisí s § 54 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z., keďže jazyková skúška podľa uvedeného ustanovenia je odlišná od štátnej jazykovej skúšky a je potrebné, aby existoval doklad aj o takej jazykovej skúške.

K bodom 79 a 80 (§ 18 ods. 4 a 5)

Terminologická úprava, keďže pojem „tlačivo“ sa spája s listinnou podobou dokumentu.

K bodom 81 a 82 (§ 18 ods. 7 a 11)

Úprava v nadväznosti na potreby aplikačnej praxe, ktorá reaguje na dve situácie. V praxi sa stáva, že pri vyplňaní dokladu o vzdelaní sa vyskytne technická chyba (preklep v mene alebo dátume narodenia, opomenutie hodnotenia za niektorý predmet, ...). Doterajšie znenie neumožňuje vykonať ani technickú opravu.

Zároveň sa zavádza postup pri oprave dokladu – vydaním nového dokladu, pričom držiteľ pôvodného dokladu (alebo zákonný zástupca v prípade neplnoletého) je povinný pôvodný doklad pri prevzatí nového odovzdať. Podstatné je, že opravu bude možné realizovať len vo vzťahu k údajom platným v čase vydania prvotného dokladu. Teda ak dôjde napríklad k zmene mena z dôvodu osvojenia až po vydaní dokladu, nový/opravený doklad naďalej nebude možné vydať, keďže toto nie je „opravou“ chyby. Cieľom tohto ustanovenia je predchádzať paralelnej existencii viacerých verzií dokladu, čo by mohlo viesť k zneužitiu, nedôvere v pravosť údajov či administratívnym nezrovnalostiam.

V aplikačnej praxi je nejednotnosť vo vzťahu k odpisom, pričom niektoré školy napríklad podmieňujú vydanie odpisu vysvedčenia finančným poplatkom alebo vydávajú odpisy v neštandardnej a nesúladnej forme. Takýto stav je nežiaduci z hľadiska rovnosti prístupu, právnej istoty a ochrany práv žiakov a ich zákonných zástupcov. Zároveň navrhovaný poplatok vychádza z obdobnej formulácie, ako v zákone o vysokých školách, kde sa jeho výška viaže na reálne náklady (pri odpisoch dokladov zo staršieho obdobia môže ísť napríklad aj na potrebu dohľadania v štátnom archíve).

K bodu 83 (§ 19 ods. 4 a 5)

Navrhovaná úprava súvisí so zmenami v § 157 zákona a smeruje k zníženiu administratívnej záťaže zákonných zástupcov a zástupcov zariadení. Umožňuje, aby sa údaje z príloh k prihláške na vzdelávanie v základnej škole, konkrétne súhlasné vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie a pediatra, získavali z centrálného registra, ak tam už tieto údaje sú evidované. Tým sa odstraňuje potreba ich opätovného predkladania.

Zároveň ide o technickú úpravu v nadväznosti na zavedenie legislatívnej skratky pre pediatra a zosúladenie s aktuálnym označením príslušného lekára v právnom poriadku.

K bodom 84 (§ 20 ods. 2 až 6) a 86 (§ 20 ods. 10, 12 a § 29 ods. 21)

Cieľom návrhu je jednoznačné oddelenie dvoch krokov v procese nástupu dieťaťa na povinnú školskú dochádzku – prihlasovania (podávania prihlášky) a zápisu (osobnej účasti v škole). Ustanovenie zároveň súvisí s navrhovanou elektronizáciou prihlasovania na vzdelávanie v materských, základných a stredných školách.

Zatiaľ čo elektronická prihláška môže byť podaná ešte pred termínom zápisu, samotný zápis predstavuje osobnú účasť zákonného zástupcu a dieťaťa v škole. S cieľom zabezpečiť dostatočný časový priestor na spracovanie prijatých prihlášok a prípravu ďalšej komunikácie medzi školou a zákonným zástupcom sa navrhuje, aby sa lehota na podávanie prihlášok začínala najneskôr jeden mesiac pred začiatkom zápisu.

Prítomnosť dieťaťa pri zápise je v štandardných prípadoch nevyhnutná. Môžu však nastať situácie, keď účasť dieťaťa nie je možná, napríklad z dôvodu jeho ochorenia alebo dlhodobého pobytu v zahraničí. V takýchto prípadoch sa navrhuje umožniť realizáciu zápisu dištančnou formou, po vzájomnej dohode zákonného zástupcu a školy, prostredníctvom vhodných elektronických nástrojov (napr. cez MS Teams).

V mimoriadnych prípadoch sa môže ojedinele vyskytnúť aj situácia, keď nie je možné zabezpečiť ani dištančný kontakt (napr. hospitalizácia dieťaťa na infekčnom oddelení alebo na jednotke intenzívnej starostlivosti, prípadne situácia, keď je dieťa v čase zápisu u druhého zákonného zástupcu v zahraničí v rámci striedavej starostlivosti), sa zápis môže uskutočniť aj bez prítomnosti dieťaťa. Navrhovaná právna úprava reflektuje aj tieto výnimočné životné situácie.

Zároveň sa dopĺňa rámcové vymedzenie činností, ktoré škola počas zápisu vykonáva –jednak administratívne úkony vo vzťahu k podanej prihláške, ako aj činnosti súvisiace s overovaním zručností a schopností dieťaťa, ak s tým zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia súhlasí. Táto úprava podporuje jednotnosť a predvídateľnosť procesu zápisu a zároveň vytvára rámec pre jeho zosúladenie s pripravovanými digitálnymi riešeniami v oblasti elektronického prihlasovania žiakov.

Navrhované ustanovenie tiež výslovne upravuje poradie, v akom je riaditeľ základnej školy povinný prijímať žiakov na plnenie povinnej školskej dochádzky až do naplnenia najvyššieho počtu žiakov v triede príslušného ročníka. Cieľom je zvýšiť transparentnosť rozhodovania riaditeľov škôl a zabezpečiť rovnosť prístupu k základnému vzdelaniu.

Doterajšia právna úprava síce ustanovovala povinnosť prijímať deti z obvodu, avšak neurčovala poradie prijímania v prípade obmedzených kapacitných možností. V praxi to viedlo k nejednotnému postupu a nerovnakému zaobchádzaniu, vrátane prípadov znevýhodňovania detí, ktoré mali na prijatie prednostný nárok.

Zavedenie výslovného poradia prijímania zvyšuje právnu istotu, predvídateľnosť a rovnaké podmienky pre všetkých uchádzačov v situáciách, keď kapacita školy neumožňuje prijať všetky deti.

Ustanovenie sa nevzťahuje len na prijímanie žiakov do 1. ročníka základnej školy, ale aj na prijímanie do vyšších ročníkov základného vzdelávania, najmä v prípadoch, keď sa žiak sťahuje, mení školu alebo nastupuje do školy zo zahraničia. Cieľom je zabezpečiť rovnaké pravidlá a rovnaké poradie prijímania bez ohľadu na ročník, do ktorého žiaka nastupuje.

Nadalej platí, že a miesto a čas zápisu určuje zriaďovateľ školy a to aj samosprávny kraj, ktorý môže byť zriaďovateľom základnej školy, ako organizačnej zložky spojenej školy, v ktorej je aj stredná škola. V záujme zníženia administratívnej záťaže sa zároveň upúšťa od požiadavky určovať miesto a čas zápisu všeobecne záväzným nariadením – zriaďovateľ si bude môcť zvoliť vhodnú formu podľa potrieb a podmienok konkrétnej samosprávy.

K bodom 85 (§ 20 ods. 8 a 13 a § 61 ods. 3), 89 (§ 20 ods. 14), 96 (§ 25 ods. 1), 111 (§ 28 ods. 12), 129 (§ 28d ods. 7), 144 (§ 33 ods. 16, § 37 ods. 1, § 67 ods. 2 a 5, § 68 ods. 2 a § 69 ods. 9), 147 (§ 35 ods. 4), 153 (§ 36 ods. 3), 158 (§ 50 ods. 2), 188 (§ 67 ods. 1), 193 (§ 69 ods. 1 a 2, § 149 ods. 6, § 149a ods. 4), 248 (§ 130 ods. 12)

Technická úprava súvisí s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe, ktorý generálne mení subjekt rozhodovania z riaditeľa na školu ako organizáciu.

K bodom 87, 88 (§ 20 ods. 11 a 12), 91 a 92 (§ 21 ods. 2 a 3)

Úprava súvisí s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe, ktoré nanovo nastavuje obvody, a zároveň s paralelne predkladaným novým zákonom o financovaní škôl a školských zariadení, ktorý viaže normatívne financovanie aj na nové nastavenie obvodov.

K bodom 90 (§ 20 ods. 18) a 113 (§ 28 ods. 15)

Navrhuje sa úprava systému plnenia povinnej školskej dochádzky a povinného predprimárneho vzdelávania pri striedavej starostlivosti medzi dvoma štátmi. V praxi sa tieto situácie vyskytujú, pričom právne predpisy upravujú okolnosti plnenia školskej dochádzky alebo predprimárneho vzdelávania len pri striedavej starostlivosti v rámci SR, nie medzištátne (§ 28 ods. 14 a § 30 ods. 6). Zároveň súčasné znenie nijako neupravuje strednú školu.

Potrebné je pritom vysporiadať sa s evidenciou dochádzky, hodnotením, vydávaním dokladu o vzdelaní ako aj preukazovaním návštevy školy (obzvlášť z dôvodu, že údaje do centrálného registra sa vkladajú len za školy v SR).

K bodu 93 (§ 22)

Navrhovaná úprava spresňuje podmienky, za ktorých môže žiak ôsmeho ročníka vzdelávacieho programu základnej školy, ktorý dovŕšil 16 rokov veku, ukončiť deviaty ročník a získať nižšie stredné vzdelanie.

Zásadnou zmenou oproti súčasnému zneniu je zavedenie povinnosti riaditeľa školy rozhodovať o umožnení ukončenia deviateho ročníka na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, čím sa zabezpečuje väčšia právna istota a procesná transparentnosť pre žiadateľov. Zmena reaguje na potrebu lepšej ochrany práv detí a ich zákonných zástupcov, najmä v prípade žiakov, ktorých situácia si vyžaduje skoršie ukončenie povinnej školskej dochádzky.

Doplnením ustanovenia o povinnosť riaditeľa školy písomne odôvodniť nevyhovenie žiadosti sa posilňuje transparentnosť rozhodovania a umožňuje sa účinnejšie uplatňovanie kontrolných a opravných mechanizmov zo strany zákonných zástupcov. Tento krok zároveň podporuje zodpovedné a dôsledné vyhodnocovanie každej žiadosti zo strany školy.

Ustanovenie o možnosti ministerstva školstva výnimočne povoliť ukončenie deviateho ročníka do dovŕšenia 18. roku veku žiaka sa navrhuje presunúť do samostatného ustanovenia, aby sa prehľadnejšie odlíšili rozhodovacie kompetencie riaditeľa školy a ministerstva a zároveň sa tým vytvára priestor na detailnejšiu úpravu podmienok takéhoto výnimočného postupu.

Súčasnú znenie neumožňuje ministerstvu pri žiadosti zákonného zástupcu požadovať žiadne ďalšie dokumenty, na základe ktorých by vedel objektívne posúdiť, či dieťa má predpoklad ukončiť deviaty ročník. Z Centrálného registra je možné disponovať počtom vymeškaných hodín žiaka v škole, nie je však možné nahliadnuť do hodnotenia žiaka, keďže známky žiakov sa do RIS-u nezasielajú. Jediný kto vie posúdiť, či žiak má predpoklad ukončiť deviaty ročník a zároveň má aj vhodné správanie je príslušná škola.

K bodu 95 (§ 24)

Navrhovanou úpravou § 24 ods. 2 písm. a) sa spresňuje, že individuálne vzdelávanie možno povoliť žiakovi, ktorému jeho fyzické zdravie neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole, a ktorý je zároveň schopný vzdelávať sa inou formou. Cieľom úpravy je jednoznačne odlíšiť prípady, keď je individuálne vzdelávanie primeraným riešením, od situácií, ktoré si vyžadujú iný druh podpory zo strany školy. Dlhodobé vylúčenie zo školského prostredia totiž môže viesť k zhoršeniu psychického stavu, prehĺbeniu pocitu izolácie, strate sociálnych väzieb či narušeniu dennej rutiny a stability, ktorú škola prirodzene poskytuje. Úprava preto podporuje inkluzívny prístup a posilňuje úlohu školy ako priestoru podpory, nie izolácie.

Navrhovaná úprava taktiež mení minimálny rozsah vzdelávania, ktoré zabezpečuje škola žiakovi, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe žiadosti podľa § 24 ods. 2 písm. a) zákona, a to zo súčasných najmenej dvoch vyučovacích hodín týždenne na najmenej štyri vyučovacie hodiny týždenne.

Dôvodom tejto zmeny je aplikačná prax, ktorá preukázala, že doterajší rozsah vzdelávania v minimálnom objeme dvoch hodín týždenne je v mnohých prípadoch nedostatočný na zabezpečenie kontinuálneho, podporného a efektívneho vzdelávania žiakov, ktorým bolo individuálne vzdelávanie povolené najmä z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu alebo odporúčania poradenského zariadenia.

Z analýz a spätnej väzby škôl a rodičov vyplýva, že školy často poskytujú týmto žiakom vzdelávanie iba v minimálnom rozsahu, čím dochádza k oslabeniu edukačnej podpory zo strany školy a k riziku prehlbenia rozdielov vo vzdelávacích výsledkoch. Zvýšenie minimálneho počtu vyučovacích hodín na štyri týždne zabezpečí intenzívnejší kontakt žiaka so školou, udržiavanie väzby na vzdelávacie ciele a individuálnu podporu pri jeho napredovaní.

Návrh taktiež nadväzuje na zistenia z vykonaných inšpekcií, ktoré preukázali v niektorých prípadoch nedostatky v rámci povolenia individuálneho vzdelávania pre žiaka základnej školy na základe žiadosti zákonného zástupcu – tzv. „domáce vzdelávanie“ a to najmä:

- nedostatočné alebo neúplné žiadosti o individuálne vzdelávanie, ktorým často chýbali opodstatnené dôvody či odborné podklady,
- nedostatočná pripravenosť tzv. vzdelávacieho garanta, ktorý nezriedka nespĺňal potrebné kvalifikačné a odborné predpoklady na zabezpečenie kvalitného vzdelávania v rozsahu vzdelávacieho programu,
- problémy s overovaním dosiahnutého vzdelania, najmä pri ročníkových komisionálnych skúškach, ktoré boli u viacerých žiakov sprevádzané nízkou úrovňou vedomostí a značnými rozdielmi v porovnaní s bežným vzdelávaním v škole.

Návrh spresňuje, že zákonný zástupca môže v rámci žiadosti požiadať o individuálne vzdelávanie aj na viac ako jeden školský rok a riaditeľ školy, tak môže tiež rozhodnúť o povolení individuálneho vzdelávania na obdobie viac ako jedného školského roka, čím sa zníži administratívna náročnosť pre zákonného zástupcu alebo riaditeľa školy bez potreby rozhodovať o individuálnom vzdelávaní žiaka každoročne.

Navrhovaná zmena vypúšťa povinnosť vypracúvať individuálny vzdelávací program (IVP) pre žiaka, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na žiadosť zákonného zástupcu.

Z aplikačnej praxe vyplynulo, že vypracúvanie IVP v týchto prípadoch je administratívne nadmerne zaťažujúce, pričom neplní svoj účel v porovnateľnej miere ako pri žiakoch so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Štandardné vzdelávanie týchto žiakov prebieha podľa školského vzdelávacieho programu, a to v plnom rozsahu bez potreby úprav obsahu, cieľov alebo metód výučby, ktoré by si vyžadovali individuálne plánovanie. Ak ide o žiaka so ŠVVP, tak sa mu vypracuje IVP v súlade s §7a zákona.

Navrhované ustanovenie spresňuje podmienky na povolenie individuálneho vzdelávania žiaka základnej školy na žiadosť zákonného zástupcu podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona. Z aplikačnej praxe vyplynulo, že súčasná právna úprava nedostatočne definuje minimálne požiadavky, ktoré musia byť pri domácom vzdelávaní zo strany zákonných zástupcov zabezpečené. Z tohto dôvodu sa navrhuje, aby riaditeľ školy mohol povoliť individuálne vzdelávanie len vtedy, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) žiadosť o individuálne vzdelávanie obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti, vrátane opisu materiálno-technických podmienok a podmienky ochrany zdravia žiaka. Cieľom je posilniť dôraz na bezpečnosť a vhodnosť prostredia, v ktorom má vzdelávanie prebiehať. V praxi je práve táto časť často nedostatočne preukázaná alebo úplne absentuje.
- b) vzdelávanie bude realizované osobou s pedagogickou kvalifikáciou – teda osobou, ktorá má najmenej vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa zodpovedajúce požiadavkám pre učiteľov príslušného stupňa základnej školy. Zároveň sa výslovne vylučuje možnosť, aby túto úlohu plnil riaditeľ školy, čím sa predchádza možnému konfliktu záujmov a posilňuje sa nezávislosť rozhodovania riaditeľa ako správneho orgánu.

Navrhované ustanovenie mení doterajší spôsob overovania výsledkov vzdelávania žiakov, ktorým bolo povolené individuálne vzdelávanie podľa § 24 ods. 2 písm. b) a c), a to nahradením komisionálnych skúšok preskúšaním učiteľom, ktorý vyučuje príslušný vyučovací predmet. Zároveň sa umožňuje zákonným zástupcom, aby boli prítomní pri preskúšaní žiaka, ktorému bolo individuálne vzdelávanie povolené podľa § 24 ods. 2 písm. b).

Cieľom tejto úpravy je znížiť nadmernú administratívnu a organizačnú záťaž škôl, ktorá v súčasnosti vyplýva z povinnosti zabezpečiť pre každého takéhoto žiaka komisionálne skúšky z každého povinného predmetu za každý polrok. Tento proces je personálne a časovo náročný, pričom samotný účel – preverenie úrovne osvojenia si príslušného učiva – možno zabezpečiť aj prostredníctvom odborne vedeného individuálneho preskúšania pedagogickým zamestnancom.

Dôležitou zmenou je požiadavka na reflektovanie možných prejavov rizikového správania žiaka, ktorému bolo individuálne vzdelávanie povolené na základe žiadosti zákonného zástupcu. V prípade podozrenia bude túto skutočnosť vyučujúci oznamovať riaditeľovi. Následne riaditeľ odporučí zákonnému zástupcovi vykonanie odbornej činnosti v zariadení poradenstva a prevencie a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Za predpokladu, že zákonný zástupca nedá informovaný súhlas, paralelne predkladaný návrh nového zákona o školskej správe toto konanie vymedzuje ako skutkovú podstatu priestupku.

Zároveň sa v návrhu zavádza možnosť zohľadniť pri hodnotení žiaka aj jeho portfólio prác a výstupov, ktoré vznikli v priebehu individuálneho vzdelávania. Tento prvok reflektuje moderné prístupy k overovaniu výsledkov vzdelávania a zároveň umožňuje pedagogickému zamestnancovi komplexnejšie posúdiť napredovanie žiaka.

Preskúšanie žiaka sa bude aj naďalej vykonávať v kmeňovej škole, prípadne v prostredí inej školy podľa dohody riaditeľov škôl, pričom sa výslovne vylučuje možnosť dištančného preskúšania pri individuálnom vzdelávaní podľa písm. b), čím sa posilňuje overiteľnosť a objektivita procesu. Navrhovaná úprava zároveň možnosť vykonania preskúšania v priestoroch inej školy zohľadní aj individuálne potreby žiaka a vzdialenosť bydliska žiaka od kmeňovej školy.

Organizáciu preskúšania žiakov, ktorým bolo individuálne vzdelávanie povolené na žiadosť zariadenia podľa písm. c), bude možné prispôbiť individuálnej situácii žiaka dohodou riaditeľa školy so zástupcom príslušného zariadenia.

Navrhovaná úprava zvyšuje efektívnosť a flexibilitu v overovaní výsledkov vzdelávania žiakov v individuálnom vzdelávaní, pričom zároveň zachováva odbornú a obsahovú kontrolu nad kvalitou vzdelávania.

Navrhovaná úprava reaguje na zistenia z aplikačnej praxe a zohľadňuje podnety Štátnej školskej inšpekcie, ktoré poukazujú na potrebu spresniť frekvenciu výkonu kontroly zabezpečenia zo strany kmeňovej školy v prípade individuálneho vzdelávania žiaka.

Ustanovenie preto výslovne upravuje, že kmeňová škola je povinná vykonať kontrolu zabezpečenia najmenej raz za školský rok, čím sa zabezpečí pravidelný dohľad nad kvalitou, bezpečnosťou a adekvátnosťou podmienok vzdelávania v domácom prostredí. V rámci kontroly sa má overovať, či podmienky uvedené v žiadosti - najmä materiálno-technické zabezpečenie - sa plnia naďalej. Tento krok posilňuje právnu istotu všetkých zúčastnených strán

– školy, zákonného zástupcu aj kontrolných orgánov – a znižuje riziko zanedbania povinnosti zabezpečiť primerané podmienky vzdelávania žiaka.

Zároveň sa v návrhu zachováva povinnosť zákonného zástupcu umožniť vstup a výkon kontroly povereným zamestnancom školy a školským inšpektorom, čím sa zabezpečuje efektívne vykonanie kontrolného mechanizmu.

Návrh tiež reflektuje na otázku bezpečnosti aj zavedením nového dôvodu na zrušenie individuálneho vzdelávania, a to situáciu, ak sa zistí, že individuálne vzdelávanie neplní svoj účel. Tento dôvod sa zameriava na problematické prípady pri individuálnom vzdelávaní povoleného na základe žiadosti zákonného zástupcu.

Cieľom navrhovanej úpravy je posilniť kontrolné nástroje kmeňovej školy pri monitorovaní podmienok individuálneho vzdelávania, najmä z hľadiska dodržiavania pedagogických štandardov, ochrany zdravia a bezpečnosti žiaka. Z toho dôvodu sa zavádza zákaz opätovného povolenia domáceho vzdelávania v prípade, ak bolo zrušené pre neplnenie zákonných podmienok alebo na základe odôvodneného návrhu hlavného školského inšpektora alebo povereného pedagogického zamestnanca alebo odborného zamestnanca kmeňovej školy.

Školský zákon ukladá zákonnému zástupcovi povinnosť uhrádzať „vzdelávateľovi“ finančnú odmenu. Vzhľadom na zmluvnú voľnosť, t. j. právo dohodnúť si poskytnutie tejto služby aj bezodplatne, navrhuje sa upraviť znenie zákona, aby bola možnosť dohodnúť sa so „vzdelávateľom“ aj inak.

K bodu 97 (§ 25 ods. 3)

Technické spresnenie tak, aby bolo zrejmé, o aký „orgán štátnej správy“ má ísť.

K bodu 98 (§ 25 ods. 6)

Technické ustanovenie nadväzujúce na kurikulárnu reformu a zavedenie cyklov.

K bodu 99 (§ 25 ods. 10)

Návrhom sa spresňuje možnosť školy zaradiť žiaka, ktorý sa po návrate zo zahraničia opätovne zaraďuje do školského systému v Slovenskej republike, najviac o jeden ročník nižšie po zhodnotení jeho jazykových a vedomostných predpokladov. Cieľom je zabrániť neprimeranému zaraďovaniu týchto žiakov do výrazne nižších ročníkov, ktoré by mohlo mať negatívny dopad na ich ďalšiu vzdelávaciu dráhu.

V aplikačnej praxi dochádzalo k situáciám, keď boli žiaci po návrate zo zahraničia zaradení o viacero ročníkov nižšie, čo spôsobilo, že nestihli ukončiť deviaty ročník základnej školy pred dovŕšením veku na ukončenie povinnej školskej dochádzky a tým pádom nezískali úplné základné vzdelanie. Navrhované ustanovenie tak zvyšuje predvídateľnosť a férovosť pri rozhodovaní o zaradení žiakov a zároveň posilňuje ochranu ich práva na prístup k vzdelaniu v súlade s ich individuálnymi potrebami a predchádzajúcim vzdelávacím kontextom.

K bodu 100 (§ 25 ods. 11)

Navrhuje sa riešenie pre situácie, ktorých v súčasnosti pribúda, a to, že žiak skončí základnú školu v zahraničí a má záujem (resp. jeho zákonní zástupcovia), aby vo vzdelávaní v strednej škole pokračoval priamo v cudzine. Keďže po získaní príslušného stupňa vzdelania už nie je žiakom kmeňovej školy, navrhuje sa, aby zákonný žiak informoval obec a úrad práce sociálnych vecí a rodiny (keďže ten, je platiteľom prídavku na dieťa).

Úprava zároveň vychádza z obdobného prístupu aplikovaného v Českej republike a zohľadňuje aj kapacitné limity škôl v SR v súvislosti s nárastom počtu detí-cudzincov.

K bodom 101 (§ 26 ods. 1), 112 (§ 28 ods. 13), 115 (§ 28 ods. 18)

Technické spresnenie, keďže ustanovenie sa z povahy veci vzťahuje nielen na zákonného zástupcu, ale aj na zástupcu zariadenia.

K bodu 102 (§ 26 ods. 4)

V záujme zníženia administratívnej záťaže sa umožňuje, aby v situácii, ak sa žiak má vzdelávať zároveň podľa individuálneho vzdelávacieho programu aj individuálneho učebného plánu, nebolo potrebné vydávať dva samostatné dokumenty.

K bodu 103 (§ 26 ods. 6 a 7)

Obdobne ako pri individuálnom vzdelávaní, aj tu je cieľom zvýšenie bezpečnosti. Zavádza sa požiadavka na reflektovanie možných sociálno-patologických prejavov rizikového správania žiaka, ktorému bolo povolené vzdelávanie podľa individuálneho učebného plánu. V prípade podozrenia bude túto skutočnosť pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec oznamovať riaditeľovi (širší okruh osôb ako pri individuálnom vzdelávaní je z dôvodu, že pri individuálnom vzdelávaní má túto skutočnosť možnosti zistiť predovšetkým skúšajúci). Následne riaditeľ odporučí zákonnému zástupcovi vykonanie odbornej činnosti v zariadení poradenstva a prevencie a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Za predpokladu, že zákonný zástupca nedá informovaný súhlas, paralelne predkladaný návrh nového zákona o školskej správe toto konanie vymedzuje ako skutkovú podstatu priestupku.

Zároveň sa vymedzujú dôvody na zrušenie povolenia vzdelávania podľa individuálneho učebného plánu, ktoré vychádzajú z niektorých dôvodov na zrušenie povolenia individuálneho vzdelávania, keďže aj tento inštitút predstavuje jednu z foriem osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky.

K bodom 104 (§ 27 ods. 2) a 154 (§ 42aa)

Navrhuje sa transformácia strednej priemyselnej školy z doterajšieho typu strednej odbornej školy na samostatný druh strednej školy. Odčlenenie súvisí s osobitným postavením v rámci prípravy budúcej špecializovanej kvalifikovanej pracovnej sily vo vybraných oblastiach na vyšších stupňoch kvalifikácie z dôvodu prebiehajúcej digitalizácie a automatizácie výroby a služieb. Ďalším dôvodom je potreba reflektovať na potrebu vzniku nových kvalifikácií a úpravy obsahu vzdelávania v dôsledku nástupu umelej inteligencie.

Stredná priemyselná škola bude súčasťou systému duálneho vzdelávania z dôvodu, že sa tam realizuje aj vyššie odborné vzdelávanie, ktoré vhodné pre praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania. Vstúpiť do tohto systému bude možnosťou školy a zamestnávateľa (nie povinnosť), pričom špecifikácie praktického vyučovania a jeho formy budú upravené v štátnych vzdelávacích programoch v nadväznosti na osobitosti jednotlivých skupín odborov vzdelávania.

K bodom 105 (§ 27 ods. 3), 107 (§ 27 ods. 4) a 139 (§ 32)

Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na vloženie stredných priemyselných škôl do § 27.

K bodu 106 (§ 27 ods. 4 a 6)

Technická úprava, ktorá súvisí s paralelne predkladaným návrhom nového zákona o školskej správe, ktorý tieto skutočnosti upravuje komplexne.

K bodu 109 (§ 28 ods. 8)

Logopedické poradenstvo, prevenciu, terapiu a odbornú pomoc deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou v rámci logopedickej intervencie poskytuje logopéd. Orientačnú logopedickú diagnostiku, odbornú pomoc a logopedické poradenstvo deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou v rámci logopedickej intervencie poskytuje školský logopéd. Vzhľadom na uvedené, posledná veta v § 28 ods. 8 je obsolétna.

K bodu 110 (§ 28 ods. 10)

Technické zosúladenie s mechanizmom ako pri základných školách z hľadiska dôvodov aj terminológie. Úprava sa navrhuje z dôvodu, aby sa až počas školského roku, nie pred jeho začiatkom, využívala možnosť zvýšenia najvyššieho počtu detí na triedu.

K bodom 114 (§ 28 ods. 16), 145 (§ 33 ods. 17), 221 (§ 96 ods. 4, § 97 ods. 7 a § 98 ods. 4), 231 (§ 107 ods. 3), 279 (§ 152c)

Cieľom je zavedenie možnosti a formalizácie pôsobenia nepedagogických a neodborných zamestnancov, ktorí vykonávajú podporné činnosti v školách a školských zariadeniach z dôvodu potreby podpory detí a žiakov nielen zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia a detí žiakov so zdravotným znevýhodnením pri ich adaptácii, socializácii, rozvoja schopností, zručností, emocionálnych vlastností, osobnosti a výkone samoobslužných činností, ako aj pri odstraňovaní bariér a podpore komunikácie so zákonnými zástupcami.

K bodu 116 (§ 28 ods. 19)

Spresnenie, keďže individuálne vzdelávanie je len jedna z foriem osobitných spôsobov plnenia povinného predprimárneho vzdelávania, a nie je účelné ustanovenie limitovať len na tento jednu formu.

K bodom 117 až 120 (§ 28a ods. 1 a 2)

Cieľom je postupné zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania najskôr od štyroch a následne od troch rokov veku pre všetky deti s trvalým pobytom v Slovenskej republike. Zákon bude naďalej umožňovať rôzne formy jeho plnenia v závislosti od zdravotnej spôsobilosti detí a od preferencií zákonných zástupcov. Cieľom je zabezpečiť kvalitné predprimárne vzdelávanie všetkých detí.

Podmienky plnenia povinného predprimárneho vzdelávania budú miernejšie ako pri päťročných deťoch. Povinné predprimárne vzdelávanie trojročných detí bude v rozsahu minimálne 3 hodiny denne; v prípade detí so zdravotným znevýhodnením aj menej (§ 59). Zvyšuje sa týždenný počet hodín poskytovaných dieťaťu v individuálnom vzdelávaní zo zdravotných dôvodov. Aj podmienky individuálneho vzdelávania detí na základe žiadosti rodičov budú pre deti troj- a štvorročné deti nastavené miernejšie, ako pre päťročné deti – tieto deti nebudú absolvovať posúdenie plnenia určeného obsahu individuálneho vzdelávania priebežne, každý rok, len v treťom roku plnenia povinného predprimárneho vzdelávania. Požiadavky na vzdelanie osoby poskytujúcej individuálne vzdelávanie sa nemenia, nesprísňujú.

Návrhom sa rešpektuje právo zákonných zástupcov rozhodnúť, či ich 4- alebo 3-ročné dieťa bude povinné predprimárne vzdelávanie prednostne plniť formou individuálneho vzdelávania, alebo využijú možnosť, aby ho plnilo formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej tri hodiny denne.

Vzhľadom na disponibilné kapacity a budovanie nových kapacít sa navrhuje postupný nábeh od 1. 9. 2027 pre štvorročné deti a od 1. 9. 2028 pre trojročné deti.

K bodu 121 (§ 28a ods. 3)

Technické úpravy súvisiace s inými bodmi.

K bodu 123 (§ 28b)

Spresňujú sa podmienky plnenia povinného predprimárneho vzdelávania formou individuálneho vzdelávania. Základná zmena sa týka podmienky povolenia individuálneho vzdelávania na základe žiadosti zákonného zástupcu, kde sa požiadavka na stupeň vzdelania presúva z poskytovateľa vzdelávania na osobu zákonného zástupcu. Podstatnou zmenou je aj zvýšenie minimálneho rozsahu poskytovaného vzdelávania z dvoch na štyri hodiny týždenne, ak ide o individuálne vzdelávanie z dôvodu zdravotného stavu. Explicitne sa upravuje, že individuálne vzdelávanie zo zdravotných dôvodov sa bude povoľovať len dieťaťu, ktorému fyzické zdravie nebude umožňovať účasť na povinnom predprimárnom vzdelávaní v kmeňovej materskej škole a to na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ktorý ku nej priloží súhlas pediatra vydaný na základe vyjadrenia lekára so špecializáciou v inom špecializačnom odbore ako všeobecné lekárstvo.

Zároveň sa jednoznačne ustanovuje obdobie, v ktorom možno podať žiadosť o individuálne vzdelávanie ako „domškoláka“ a tiež to, že zákonný zástupca bude mať právo byť prítomný pri posúdení rozvoja vedomostí, zručností a kompetencií dieťaťa. Upravuje sa postup, ak pedagogický zamestnanec pri posúdení rozvoja vedomostí, zručností a kompetencií „domškoláka“, zistí dôvodné podozrenie na výskyt rizikového správania dieťaťa, ktoré môže ohroziť bezpečnosť a zdravie. V takomto prípade bude pedagogický zamestnanec povinný oznámiť túto skutočnosť riaditeľovi školy, ktorý navrhne zákonnému zástupcovi vykonanie odbornej činnosti v zariadení poradenstva a prevencie a oznámi túto skutočnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Prípady, ak vzniknú situácie, kedy by bolo riešením plnenia povinného predprimárneho vzdelávania formou individuálneho vzdelávania (napr. sťahovanie, vycestovanie rodiny do zahraničia kvôli pracovnej ponuke atď.) výnimočne po 31. decembri, bude možné riešiť dištančným vzdelávaním v súlade s dodatkom č. 2 k ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v MŠ [časť 8 písm. c)].

K bodu 124 (§ 28c)

V nadväznosti na znižovanie veku povinného predprimárneho vzdelávania sa zavádza osobitný model jeho realizácie vo vzťahu k troj- a štvorročným deťom. Podľa návrhu môže byť dieťa vzdelávané buď formou pravidelného dochádzania do materskej školy (na základe prijatia) alebo formou domáceho vzdelávania (ide o zjednodušený model individuálneho vzdelávania), pričom výber je na zákonnom zástupcovi.

V rámci navrhovaného modelu domáceho vzdelávania nebude povinnosť dieťa prihlásiť do materskej školy, ale len oznámiť domáce vzdelávanie príslušnej obci. To zároveň znamená, že nedôjde k zvýšeniu administratívnej záťaže, keďže riaditeľ nebude musieť vydávať ani rozhodnutie o prijatí, ani rozhodnutie o prípadnom povolení individuálneho vzdelávania.

Vyžaduje sa, aby zákonný zástupca mal rovnaký stupeň vzdelania ako pri bežnom individuálnom vzdelávaní dieťaťa. Zároveň po dovŕšení štvrtého roku veku sa z hľadiska

sledovania účelu a opodstatnenosti domáceho vzdelávania bude posudzovať dosiahnutá úroveň vzdelania. Keďže dieťa nebude prijaté do materskej školy, toto posúdenie bude vykonávať materská škola, ktorú si na tento účel vyberie zákonný zástupca dieťaťa.

Posúdenie rozvoja vedomostí, zručností a kompetencií dieťaťa vykoná materská škola v spolupráci so zákonným zástupcom, pričom zákonný zástupca bude mať právo byť prítomný pri posúdení rozvoja vedomostí, zručností a kompetencií dieťaťa.

Ak sa preukáže, že dieťa nemá rozvinuté vedomosti, zručnosti a kompetencie v súlade s obsahom vzdelávania vydanom a zverejnenom ministerstvom školstva, zákonný zástupca bude povinný podať prihlášku na vzdelávanie dieťaťa v materskej škole do 15 dní odo dňa posúdenia.

Posledný rok povinného predprimárneho vzdelávania bude však povinnosť dieťa prihlásiť do materskej školy tak, ako doposiaľ.

K bodom 125 a 126 (§ 28d ods. 1 a 2)

Spresňuje sa postup prijímania prestupom, osobitne ak ide o dieťa v centre pre deti a rodiny. Naďalej ostáva zachovaná ingerencia regionálneho úradu školskej správy. V súčasnosti regionálny úrad požiada, avšak nie je jednoznačné na základe čoho (napr. podnet centra pre deti a rodiny). Zároveň v iných ustanoveniach školského zákona je pôsobnosť regionálneho úradu na určenie príslušnej školy. Teda postup sa navrhuje spresniť tak, že žiadosť bude podávať centrum pre deti a rodiny s tým, že regionálny úrad „určí“ príslušnú školu. Takýto postup zodpovedá štandardnej systematike prihlasovania na vzdelávanie.

K bodu 127 (§ 28d ods. 3)

Spresňuje sa dokumentácia odovzdávaná pri prestupe do inej školy tak, aby mal nový riaditeľ lepšie informácie o histórii dieťaťa v pôvodnej škole. Môže ísť o dieťa s podporným opatrením a je opodstatnené, aby nový riaditeľ mal o tejto skutočnosti informáciu.

Zároveň sa technicky reaguje na vloženie nového odseku a zmenu názvu a účelu registra.

K bodu 128 (§ 28d ods. 6)

Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na vloženie nového odseku.

K bodu 130 (§ 28d ods. 7 písm. d))

Spresnenie textu v nadväznosti na ustanovenia o inkluzívnom vzdelávaní.

K bodu 131 (§ 28d ods. 7 písm. e))

Technická úprava v nadväznosti na terminologickú úpravu a zavedenie legislatívnej skratky.

K bodom 132 a 133 (§ 29 ods. 5)

Úprava v nadväznosti na kurikulárnu reformu.

K bodu 134 (§ 29 ods. 6)

Vypustenie nadbytočného textu, keďže nikde nie je definovaný „charakter“ triedy.

K bodu 135 (§ 29 ods. 11)

Zosúladenie požadovanej dokumentácie k prijatiu dieťaťa s nadaním mladšieho ako 6 rokov do úvodného ročníka s prijatím dieťaťa mladšieho ako 6 rokov na základné vzdelávanie, tzv. výnimočné prijatie, a to súhlasným vyjadrením CPP a súhlasným vyjadrením pediatra. Súčasný

stav vyžaduje len súhlasné vyjadrenie CPP a prerokovaný informovaný súhlas zákonného zástupcu.

Napriek tomu, že síce v tomto prípade ide o dieťa s nadaním, nevylučuje to výskyt vážneho zdravotného problému (psychického alebo fyzického hľadiska) u dieťa, ktoré by mu toho času ešte znemožňovalo riadne vzdelávanie v základnej škole. Môže ísť aj deti vo veku 4 rokov veku a zároveň skutočnosť, že v prípade ak dieťa nebude schopné zvládať alebo sa aklimatizovať na podmienky základnej školy, tak jeho návrat ani z úvodného ročníka do ZŠ nie je v priebehu školského roka možný. Preto obdobne ako u detí v MŠ a detí, ktoré majú byť predčasne zaškolené sa má vyjadriť lekár po posúdení zdravotného stavu dieťaťa a môže sa tak stať až na základe jeho súhlasného vyjadrenia.

K bodu 136 (§ 29 ods. 13)

Zosúladenie terminológie a požadovanej dokumentácie s dokumentáciou pri prijímaní žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním na základné vzdelávanie podľa § 61 ods. 1 zákona.

K bodu 137 (§ 29 ods. 14 až 16)

V nadväznosti na potreby dotknutých detí z poznatkov aplikačnej praxe sa rozširuje účel adaptačných tried.

Spresňuje sa okruh detí, vo vzťahu ku ktorým je relevantné zaradenie do adaptačnej triedy na základe odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie.

Návrhom sa spresňuje a rozširuje možnosť zaradiť žiaka do adaptačnej triedy aj do najbližšieho nižšieho ročníka. Táto možnosť však nebude u žiakov, ktorí už pri prijatí boli zaradení do nižšieho ročníka a následne boli neskôr zaradení do adaptačnej triedy, alebo boli prijatí prestupom z inej školy zaradení najskôr do nižšieho ročníka a následne zaradení do adaptačnej triedy. Ak by sa totiž možnosť zaradenia v rámci adaptačnej triedy do nižšieho ročníka týkala aj týchto žiakov, znamenalo by to dva roky „navyše“.

Cieľom je lepšie zohľadniť individuálne potreby žiakov, ktorí majú vážnejšie adaptačné ťažkosti alebo z objektívnych dôvodov nie sú pripravení zvládnuť nároky aktuálneho ročníka.

Návrh reaguje na požiadavky z aplikačnej praxe a prispieva k efektívnejšiemu riešeniu individuálnych situácií žiakov ohrozených školským neúspechom.

Navrhuje sa, aby pri poklese žiakov v adaptačnej triede pod štyroch nebola povinnosť túto triedu automaticky zrušiť. Zároveň sa navrhuje sa odstrániť posledná veta z dôvodu, že by nemalo byť zákonom určené, ako bude prebiehať vyučovací proces (napr. v akom jazyku a akými metódami). Nie je opodstatnená úprava na úrovni zákona, akými metódami sa má vyučovať predmet „slovenský jazyk a slovenská literatúra“, ktorý sa vyučuje v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Tieto metódy už sú definované v § 12 ods. 3. V nadväznosti na predpokladaný vývoj počtu dotknutých detí sa upravuje možnosť „zdieľaných“ adaptačných tried v rámci školských klastrov (zakladaných podľa nového zákona o školskej správe).

K bodu 138 (§ 30 až 31a)

Spresňuje sa možnosť vzdelávať žiakov viacerých ročníkov v alebo skupine v nadväznosti na kurikulárnu reformu. Naďalej platí, že vyučovanie žiakov rôznych ročníkov druhého stupňa v rámci tretieho vzdelávacieho cyklu v tzv. spojenej triede, nie je možné. Vzhľadom na

podstatné rozdiely v učive nie je vhodné vyučovať v tzv. spojenej triede ani žiakov naprieč prvým a druhým cyklom. Ak však z objektívnych dôvodov – organizačných alebo finančných - nie je možné zabezpečiť ich iný spôsob vzdelávania, umožňuje sa výnimočne vyučovať v jednej triede žiakov najviac z troch po sebe nasledujúcich ročníkov prvého a druhého cyklu. Súčasné znenie § 29 ods. 5 určuje max. počet žiakov takejto triedy, ale explicitne len v ročníkoch prvého stupňa základnej školy, čo znemožňuje vytváranie takýchto tried (skupín) v ročníkoch druhého stupňa. V kontexte vyhlášky o základnej škole (§ 3) je spájanie žiakov do skupín vytvorených zo žiakov rôznych ročníkov umožnené na vybraných predmetoch. Uvedené ustanovenie zákona neumožňuje zavedenie inovácie vo vzdelávaní, tzv. "rovesnícke vyučovanie", ktoré zahŕňa spoluprácu medzi žiakmi pri riešení rozličných problémov vo vekovo zmiešaných skupinách aj na druhom stupni vzdelávania. Návrh podporuje vytvorenie podmienok pre dosahovanie cieľov základného vzdelávania podľa ŠVP a organizovanie časti výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov z triedy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením s ostatnými žiakmi školy v súlade s § 94 ods.1 písm. b) bod 1.

Úprava v nadväznosti na zrušenie dvojzmenného vyučovania a spresňuje sa pôvodná úprava v súlade s § 54, podľa ktorého v základnej škole nie je poldenné vyučovanie ale celodenná forma vzdelávania, nakoľko vzdelávanie v základnej škole začína v čase 7:00 až 9:00 podľa podmienok školy a končí po 12. hodine.

Úprava súvisiaca s vypustením škôl v prírode ako školských zariadení. Aby pojem neostal zmätočne vo vzťahu k činnosti v materských školách a základných školách, navrhuje sa úprava pojmu.

Navrhuje sa spresnenie ustanovenia tak, aby bolo jednoznačné, že žiaka za daných okolností nie je možné zaradiť pri prestupe nižšie o viac ako jeden ročník.

Spresňuje sa postup, ak je žiak v centre pre deti a rodiny. Nadalej ostáva zachovaná ingerencia regionálneho úradu školskej správy. V súčasnosti regionálny úrad požiadajú, avšak nie je jednoznačné na základe čoho (napr. podnet centra pre deti a rodiny). Zároveň v iných ustanoveniach školského zákona je pôsobnosť regionálneho úradu na určenie príslušnej školy. Teda postup sa navrhuje spresniť tak, že žiadosť bude podávať centrum pre deti a rodiny s tým, že regionálny úrad „určí“ príslušnú školu. Takýto postup zodpovedá štandardnej systematike prihlasovania na vzdelávanie.

Spresňuje sa dokumentácia odovzdávaná pri prestupe do inej školy tak, aby mal nový riaditeľ lepšie informácie o histórii žiaka v pôvodnej škole. Môže ísť o žiaka s podporným opatrením a je opodstatnené, aby nový riaditeľ mal o tejto skutočnosti informáciu.

Rieši situácia, keď základná škola neposkytuje vzdelávanie v školskom vzdelávacom programe, ktorý zodpovedá špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám žiaka, najmä z dôvodu zdravotného znevýhodnenia alebo nadania. V takom prípade sa umožňuje, aby riaditeľ školy, na základe odborného odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie, navrhol prestup žiaka do inej školy, ktorá takýto program poskytuje. Cieľom úpravy je zabezpečiť, aby mal každý žiak reálny prístup k vzdelávaniu, ktoré zodpovedá jeho individuálnym potrebám, a zároveň posilniť právnu istotu v prípade, že škola nie je schopná takéto vzdelávanie zabezpečiť.

Pri výletoch a ďalších činnostiach sa reflektuje na aplikačnú prax, keďže pri deťoch vo výchovnom zariadení je často problematické zadovážiť informovaný súhlas zákonného zástupcu, ktorí nejavia o dieťa záujem.

Navrhovanou úpravou sa rozširuje a systematizuje ustanovenie § 31a tak, aby základné školy mohli poskytovať „druhošancové“ vzdelávanie nielen na získanie nižšieho stredného vzdelania (ISCED 2), ale po novom aj na získanie primárneho vzdelania (ISCED 1). Zmenou sa reaguje na potrebu umožniť doplnenie základného vzdelania aj tým fyzickým osobám, ktoré síce ukončili plnenie povinnej školskej dochádzky, ale nezískali ani primárne vzdelanie – napríklad z dôvodu navštevovania špeciálnych škôl, tried pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo dlhodobej neprítomnosti v školskom systéme.

Doterajšia právna úprava umožňovala organizovať program len na úrovni nižšieho stredného vzdelania, čím bola dostupná len osobám, ktoré už dosiahli primárne vzdelanie. Ministerstvo školstva však v praxi eviduje aj potreby a záujem osôb, ktoré nespĺnili ani túto základnú podmienku. Tieto osoby sa v súčasnosti nachádzajú v obzvlášť znevýhodnenom postavení, keďže nemajú možnosť zapojiť sa do existujúcich foriem dodatočného vzdelávania, čím sa znižuje ich šanca na ďalšie vzdelávanie a uplatnenie sa na trhu práce.

Spresňuje sa, že tieto programy môže organizovať základná škola určená regionálnym úradom školskej správy, pričom sa zároveň upravuje termín podania prihlášky (15. február) a určenia školy (do 31. marca) tak, aby zohľadňovali reálne možnosti škôl a zúčastnených subjektov a jednoznačne sa ustanovuje, že žiaci základnej školy a osoby zúčastňujúce sa programu vzdelávania nemajú byť vzdelávaní v spoločných triedach. Zároveň sa kladie na skutočnosť, že osoby absolvujúce program vzdelávania nie sú žiakmi školy.

Cieľom úpravy je rozšíriť prístup k vzdelávaniu pre všetky osoby, ktoré nezískali úplné základné vzdelanie, a tým posilniť ich šance na zapojenie sa do spoločnosti a trhu práce. Návrh zároveň prispieva k napĺňaniu princípu rovnosti prístupu k vzdelaniu a zvyšuje inkluzívnosť systému celoživotného vzdelávania.

Ustanovuje sa najvyšší počet osôb v jednej skupine programu vzdelávania na získanie primárneho alebo nižšieho stredného vzdelania z dôvodu zabezpečenia primeranej kvality vzdelávacieho procesu a možnosti individuálneho prístupu. Maximálny počet 25 osôb v skupine vychádza z bežných štandardov pre skupinové vzdelávanie dospelých a zároveň reflektuje organizačné možnosti škôl.

Zavádza sa možnosť vykonať komisionálnu skúšku aj bez predchádzajúcej účasti na programe vzdelávania. Cieľom je umožniť fyzickým osobám, ktoré si vedomosti a zručnosti osvojili iným spôsobom (napr. samoštúdiom, praxou), získať formálne vzdelanie bez povinnosti absolvovať celý program. Ustanovenie podporuje flexibilitu systému a uznávanie informálne nadobudnutého vzdelania.

K bodom 140 a 141 (§ 33 ods. 1 a 7)

Ustanovenia reflektujú na nový systém výchovných zariadení, kde vzhľadom na osobitosti výchovy a vzdelávania ako aj na počty detí vo výchovných zariadeniach nie je dôvod v príslušnej strednej škole vyžadovať rovnaké počty detí, ako pri bežnej strednej škole.

K bodu 142 (§ 33 ods. 12 až 14)

Vzhľadom na skúsenosti z aplikačnej praxe sa ukazuje opodstatnenosť umožniť adaptačné triedy aj v stredných školách. Systém sa navrhuje obdobný ako pri základných školách, avšak len vo vzťahu k jednému okruhu žiakov, a to nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka.

K bodu 143 (§ 33 ods. 15)

Úprava v nadväznosti na aplikačnú prax, keďže pri deťoch vo výchovnom zariadení je často problematické zadovážiť informovaný súhlas zákonného zástupcu, ktorí nejavia o dieťa záujem.

K bodu 146 (§ 35 ods. 1)

Navrhovaná úprava reflektuje osobitné postavenie žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, kde je jeho odborná príprava viazaná na konkrétneho zamestnávateľa na základe zmluvného vzťahu. Súhlas zamestnávateľa s prestupom žiaka je preto nevyhnutný na zachovanie právnej istoty a funkčnosti systému duálneho vzdelávania.

Doplnenie o neplatnosť rozhodnutia riaditeľa bez súhlasu zamestnávateľa má za cieľ predchádzať situáciám, keď by bol žiak prestúpený bez súhlasu zamestnávateľa, s ktorým má žiak uzatvorenú učebnú zmluvu.

Zmena zároveň chráni práva a záväzky všetkých strán zúčastnených na duálnom vzdelávaní a podporuje zodpovedný a koordinovaný prístup k prestupu žiaka, ktorý sa pripravuje v úzkej väzbe na zamestnávateľa.

Cieľom ustanovenia je zároveň zníženie administratívnej záťaže pri žiakoch s podpornými opatreniami tak, aby nebolo potrebné vyžadovať nové vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, ak existujúce vyjadrenie je ešte stále v danom čase aktuálne.

K bodom 148 a 149 (§ 35 ods. 5 a 6)

Pri prechode žiaka zo strednej školy s bilingválnym vzdelávaním, ktorý už absolvoval maturitnú skúšku z niektorého z maturitných predmetov a prestúpil na inú strednú školu do štvorročného vzdelávacieho programu je žiaduce, aby mu výsledky maturitnej skúšky z tohto predmetu riaditeľ školy akceptoval a uviedol ich na maturitnom vysvedčení po úspešnom absolvovaní maturitnej skúšky z ostatných predmetov.

Preto je potrebné, aby pri prestupe žiaka bola novej škole odovzdaná aj dokumentácia, ktorá sa týka absolvovanej maturitnej skúšky a jej výsledky. Odstráni sa tým problém pri vydaní vysvedčenia o maturitnej skúške pretože škola nemôže vydať vysvedčenie len o nejakej časti maturitnej skúšky a žiak nemusí absolvovať dva krát maturitnú skúšku z predmetu, ktorú úspešne vykonal na pôvodnej škole.

Spresňuje sa dokumentácia odovzdávaná pri prestupe do inej školy tak, aby mal nový riaditeľ lepšie informácie o histórii žiaka v pôvodnej škole. Môže ísť o žiaka s podporným opatrením a je opodstatnené, aby nový riaditeľ mal o tejto skutočnosti informáciu, vrátane informácií o zmene zdravotnej spôsobilosti, zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania.

K bodu 150 (§ 35 ods. 8)

Spresňuje sa postup, ak je žiak v centre pre deti a rodiny. Naďalej ostáva zachovaná ingerencia regionálneho úradu školskej správy. V súčasnosti regionálny úrad požiadala, avšak nie je jednoznačné na základe čoho (napr. podnet centra pre deti a rodiny). Zároveň v iných ustanoveniach školského zákona je pôsobnosť regionálneho úradu na určenie príslušnej školy. Teda postup sa navrhuje spresniť tak, že žiadosť bude podávať centrum pre deti a rodiny s tým, že regionálny úrad „určí“ príslušnú školu. Takýto postup zodpovedá štandardnej systematike prihlasovania na vzdelávanie.

K bodu 153 (§ 36 ods. 3)

Technické úpravy nadväzujúce na predchádzajúce body.

K bodom 155 a 157 (§ 45 a 47a)

Odstránenie dvojročnej skrátenej formy štúdia v učebných odboroch poskytujúcich stredné odborné vzdelanie vyplynulo z ustanovení zákona č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý flexibilnejšie a operatívnejšie reaguje na potreby trhu práce a umožňuje získanie výučného listu aj v kratšom termíne ako je 2-ročné skrátené štúdium vo formálnom systéme vzdelávania.

K bodu 156 (§ 47)

Ustanovením sa reaguje na osamostatnenie strednej priemyselnej školy ako druhu strednej školy, aby stredné priemyselné školy mohli (tak, ako doteraz ako typ strednej odbornej školy) realizovať pomaturitné štúdium. Upravuje sa aj nadväznosť na nadväzujúce štúdium na vysokej škole v zodpovedajúcom študijnom odbore. Taktiež sa zohľadňuje doplnenie nových písmen do § 16 ods. 5 – vyššie odborné vzdelanie.

K bodom 159 (§ 52 ods. 3) a 229 (§ 103 ods. 3)

Navrhuje sa, aby vo všeobecnosti umelecké nadanie (t.j. nielen študijné predpoklady na štúdium v základnej umeleckej škole) posudzovala komisia základnej umeleckej školy. Súvisí s navrhovanou zmenou § 103 ods. 3, keďže pri zisťovaní umeleckého nadania nie je opodstatnené psychodiagnostické vyšetrenie.

Navrhovaná úprava dopĺňa existujúce ustanovenie o vymedzenie umeleckého nadania detí alebo žiakov, pričom explicitne uvádza, že umelecké nadanie sa môže prejavovať najmä vo výtvarnej, hudobnej, literárno-dramatickej alebo tanečnej oblasti. Zároveň sa spresňuje, že na jeho zistenie sa nevyžaduje psychodiagnostické vyšetrenie.

Cieľom tejto úpravy je zosúladiť prístup k zisteniu umeleckého nadania s existujúcou úpravou v prípade športového nadania, kde sa psychodiagnostické vyšetrenie taktiež nevyžaduje. Zároveň sa tým vytvára právna istota pre školy a zákonných zástupcov, ako aj zjednodušenie administratívneho procesu pri identifikácii a rozvoji nadania žiakov v oblasti umenia. Uvedené vymedzenie reflektuje doterajšiu aplikačnú prax a zároveň podporuje dostupnosť umeleckého vzdelávania pre širší okruh žiakov so záujmom a predpokladmi v tejto oblasti.

K bodom 160 a 161 (§ 53 a 53a)

Navrhuje sa komplexná úprava organizácie vzdelávania v jazykových školách na základe podnetov z aplikačnej praxe tak, aby boli zákonom jednoznačne vymedzené povinnosti dotknutých subjektov (riaditeľ, regionálny úrad, ministerstvo). Zároveň sa zohľadňuje potreba úpravy poskytovania vzdelávania v slovenskom jazyku pre cudzincov metódami a formami ako v cudzom jazyku. Napokon sa spresňujú aj ustanovenia týkajúce sa personálneho zabezpečenia skúšok.

K bodom 162 až 170 (§ 55 až 57)

Snaha sprehládniť a vyjasniť nehodnotenie zavedením "aktívne absolvoval" sa neosvedčila a je pre prax veľmi máľúca. Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že ide o vyjadrenia, ak sa vyučovací predmet nehodnotí (teda systém nehodnotenia), pričom opis týchto pojmov poukazuje na akési diferencované hodnotenie žiakov.

Navrhovaná úprava spresňuje podmienky opakovania ročníka v prípade, že žiaka nebolo možné hodnotiť pre závažné zdravotné dôvody a to ani potom, čo bolo žiakovi predĺžené hodnotenie v náhradnom termíne podľa § 56 ods. 1 a 2. Zároveň je cieľom predchádzať nesprávnej evidencii žiakov ako žiakov opakujúcich ročníkov a to v prípade žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku osobitným spôsobom podľa § 23 ods. 1 písm. b) alebo c) (napr. vzdelávanie v zahraničí alebo v medzinárodnej škole) a neabsolvujú komisionálnu skúšku, avšak zákonný zástupca (alebo plnoletý žiak) doloží riadne potvrdenie o návšteve školy podľa § 25 ods. 3.

Zároveň sa ustanovuje, aby žiak plniaci povinnú školskú dochádzku mohol opakovať ročník viackrát v rámci toho istého stupňa vzdelávania, ak je to v jeho prospech. Podmienkou je predchádzajúci písomný súhlas zariadenia poradenstva a prevencie, ktoré posudzuje opodstatnenosť takéhoto kroku, a to aj so zreteľom na to, či škola predtým využila všetky dostupné podporné mechanizmy a opatrenia na podporu žiaka.

V súčasnom právnom stave môže dôjsť k formálnemu opakovaniu ročníka aj v situáciách, keď žiak bol preukázateľne vzdelávaný mimo Slovenska alebo v inom osobitnom režime, ale neabsolvoval skúšku na slovenskej škole. Úprava reflektuje túto prax a vytvára výnimku, čím sa zabezpečuje súlad medzi skutočným plnením povinnej školskej dochádzky a správnou evidenciou takýchto žiakov v slovenskom školskom systéme.

Zároveň sa spresňuje časový rámec hodnotenia — výslovne sa ustanovuje, že sa hodnotí „do konca školského roka“, čím sa zosúladí formulácia s ďalšími ustanoveniami o hodnotení žiakov.

Navrhovaná právna úprava rozširuje výnimku z opakovania ročníka aj na žiakov, ktorí sú vzdelávaní v úvodnom ročníku základnej školy. Úvodný ročník je koncipovaný ako podporné opatrenie určené pre žiakov so znevýhodnením alebo inými špecifickými potrebami, ktorých pripravenosť na vzdelávanie v prvom ročníku ešte nie je dostatočná. Jeho cieľom je podporiť žiaka v adaptácii na školské prostredie a individuálne rozvíjať jeho zručnosti, pričom opakovanie tohto ročníka by odporovalo jeho podpornému charakteru.

Z tohto dôvodu sa navrhuje, aby žiaci úvodného ročníka nemohli opakovať ročník, a to ani v prípade, že neboli hodnotení do konca školského roka. Ich ďalšie zaradenie do vzdelávania sa má riešiť individuálne s dôrazom na potreby žiaka a odporúčania odborníkov, nie automatickým opakovaním ročníka. Navrhovaná úprava tak reaguje na prax a zabezpečuje, aby podporný mechanizmus úvodného ročníka plnil svoju inkluzívnu a preventívnu funkciu.

Navrhovaná právna úprava precizuje postup pri vydávaní vysvedčenia žiakovi, ktorý neprospeš v jednom alebo dvoch vyučovacích predmetoch a má povolené vykonať komisionálnu skúšku. Cieľom je zabezpečiť, aby bolo vysvedčenie vydané až po ukončení všetkých hodnotení, teda aj po vykonaní komisionálnej skúšky, ktorá je súčasťou celkového hodnotenia žiaka.

Do vykonania komisionálnej skúšky sa žiakovi vydá výpis hodnotenia za druhý polrok, ktorý má len informatívny charakter a nie je verejnou listinou. Týmto sa predchádza vydávaniu neúplných alebo nepravdivých vysvedčení, ktoré by neskôr bolo potrebné meniť. Úprava zároveň zabezpečuje jednotný a právne jednoznačný postup škôl v závere hodnotiaceho obdobia a zosúladí administratívny proces s platnou právnou úpravou o vydávaní verejných listín.

Súčasná právna úprava hodnotenia žiaka v náhradnom termíne je rozdielne formulovaná pre prvý a druhý polrok, čo spôsobuje nejednotnú aplikačnú prax. Ustanovenia § 56 ods. 1 a 2 nie sú dostatočne jasné a presné, čo vedie k rôznym výkladom zo strany škôl. Niektoré školy predlžujú hodnotiace obdobie bez vykonania komisionálnej skúšky, iné považujú hodnotenie v náhradnom termíne automaticky za dôvod na jej nariadenie.

Navrhovaná úprava má za cieľ spresniť a zjednotiť pravidlá pre hodnotenie žiaka v náhradnom termíne v oboch polrokoch tak, aby boli zrozumiteľné a v aplikačnej praxi jednotne uplatňované. Zároveň sa tým predídze rozdielnemu postupu a zabezpečí sa rovnaké zaobchádzanie so žiakmi v porovnateľných situáciách.

Navrhovaná úprava odstraňuje diskriminačné nastavenie súčasného znenia zákona, ktoré vylučuje možnosť preskúšania žiaka, ak bol už z príslušného vyučovacieho predmetu hodnotený komisionálnou skúškou, a to bez ohľadu na dôvod jej vykonania. V praxi to znamená, že žiaci, ktorí absolvovali komisionálnu skúšku z dôvodu plnenia školskej dochádzky osobitným spôsobom podľa § 23 písm. b), c) alebo e), ako aj uchádzači podľa § 31a školského zákona, nemajú možnosť preskúšania v prípade pochybností o výsledku hodnotenia, čím sú oproti ostatným žiakom znevýhodnení.

Navrhuje sa preto výnimka z obmedzenia práva na preskúšanie – žiak bude môcť byť preskúšaný, aj keď už absolvoval komisionálnu skúšku, ak išlo o skúšku vykonanú z dôvodu osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky alebo ako súčasť programu na získanie primárneho alebo nižšieho stredného vzdelania podľa § 31a. Cieľom je zabezpečiť rovnaký prístup k preskúšaniu hodnotenia pre všetkých žiakov bez ohľadu na formu ich dochádzky alebo osobitné postavenie.

Navrhovaná úprava spresňuje kompetencie riaditeľa školy (resp. v kontexte paralelne predkladaného zákona o školskej správe – pôjde o kompetencie školy ako organizácie) pri povoľovaní a nariaďovaní jednotlivých typov komisionálnych skúšok podľa odseku 1 § 57 školského zákona. V súčasnosti zákon nerozlišuje medzi komisionálnymi skúškami, ktoré má riaditeľ školy povinne nariadiť (napr. v prípade opravnej skúšky), a tými, ktoré povoľuje na základe žiadosti (napr. pri pochybnostiach o správnosti hodnotenia alebo na vlastnú žiadosť žiaka). Zároveň sa zachováva aj možnosť riaditeľa povoliť prítomnosť zákonného zástupcu neploletého žiaka alebo zástupcu zariadenia, čím sa podporuje transparentnosť a ochrana práv dieťaťa v citlivých situáciách, ktoré môžu mať vplyv na jeho ďalšie vzdelávanie.

Cieľom úpravy je zabezpečiť právnu istotu a jednoznačný výklad právomocí riaditeľa školy, čím sa predchádza nejednotnej praxi škôl pri rozhodovaní o komisionálnych skúškach.

Navrhovaný nový odsek 6 v § 57 ustanovuje pravidlá pre hodnotenie výsledku komisionálnej skúšky v závislosti od dôvodu jej konania. Zavádza sa rozdiel medzi komisionálnymi skúškami, ktoré majú konečný charakter automaticky, a tými, pri ktorých je možné skúšku opakovať.

V prípade komisionálnych skúšok vykonávaných:

- ako rozdielová skúška (písm. a),
- na žiadosť žiaka alebo zákonného zástupcu (písm. b),
- na podnet učiteľa alebo riaditeľa školy pri nemožnosti hodnotiť žiaka v riadnom alebo náhradnom termíne (písm. c),
- pri neprospechu z predmetu (písm. d),
- pri individuálnom učebnom pláne v strednej škole (písm. e),

- alebo ako súčasť umeleckých skúšok v konzervatóriu alebo v škole umeleckého priemyslu (písm. f),

je výsledok komisionálnej skúšky konečný a nie je možné ju opakovať, čím sa zabezpečuje právna istota, stabilita hodnotenia a zjednocuje sa doterajšia prax.

Naopak, pri špecifických prípadoch komisionálnych skúšok:

- pri plnení školskej dochádzky osobitným spôsobom (písm. g),

- alebo pri mimoriadnych skúškach podľa § 31a (písm. h),

zostáva zachovaná možnosť povoliť jedno opakovanie komisionálnej skúšky, ak to riaditeľ školy považuje za odôvodnené. Ide často o situácie, kde je žiak hodnotený mimo bežného prostredia alebo bez priameho kontaktu s učiteľom (napr. vzdelávanie v zahraničí, domáce vzdelávanie, zdrav. dôvody), a teda existuje väčší priestor na objektívne zohľadnenie podmienok.

Cieľom tejto úpravy je zosúladiť spôsob hodnotenia žiakov naprieč rôznymi situáciami a zároveň vytvoriť spravodlivý priestor pre opätovné preskúšanie tam, kde to môže byť odôvodnené špecifikom vzdelávacej formy.

Zároveň sa rozširuje okruh zamestnancov školy, ktorý sa môžu zúčastniť na komisionálnej skúške. Ustanovenie reaguje na potrebu zabezpečiť primeranú podporu žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami aj počas komisionálnych skúšok. Prítomnosť odborného zamestnanca, špeciálneho pedagóga alebo pedagogického asistenta umožňuje vytvoriť inkluzívne a podporné prostredie, ktoré zohľadňuje individuálne potreby žiaka a prispieva tiež k objektívnemu priebehu komisionálnej skúšky žiaka.

K bodu 171 (§ 59 až 60)

Cieľom je elektronizácia prihlášok na vzdelávanie v materskej škole a základnej škole na jednotnej platforme ministerstva školstva (ako podregister v rámci rezortného informačného systému).

Zákonný zástupca bude mať možnosť podať samostatne prihlášku na materskú školu aj základnú školu listinne, alebo elektronicky súčasne na vybrané materské, alebo základné školy. Školy listinne predložené prihlášky bez veľkých časových nárokov nahradia do informačného systému vďaka prepojeniu so štátnymi registrami. Zároveň dochádza k harmonizácii procesu spracovania prihlášky, kontroly prihlášky, tvorby rozhodnutia a doručovania rozhodnutia v regionálnom školstve. Má ísť o obdobný proces ako je v súčasnosti pri stredných školách (t.j. výveska, fikcia doručenia a kód namiesto mena).

Dôležitou zmenou, ktorá sa navrhuje v regionálnom školstve je možnosť prioritizácie materských škôl a základných škôl uvedených na prihláške, pri ktorých tzv. student-optimal stable mechanism algoritmus na centrálnej platforme podľa českého modelu zjednoduší riaditeľom rozhodovanie o prijatí. Algoritmus na základe prioritizácie škôl uvedených zákonným zástupcom na prihláške a poradia žiakov zostaveného školou navrhuje najoptimálnejšie využitie kapacít škôl tak, aby bolo dieťa dostalo rozhodnutie o prijatí na školu s najvyššou prioritou uvedenou zákonným zástupcom. Na ostatných školách, s nižšou prioritou rodiča, na ktorých by bolo dieťa bez využitia algoritmu prijaté bude prijaté ďalšie dieťa v poradí. Tento prístup umožní efektívne využiť kapacity materských a základných škôl a zásadne znížiť potrebu odvolaní.

Formuláre prihlášok bude určovať ministerstvo s tým, že navrhujú sa dva typy – s možnosťou vyznačenia priorít a bez tejto možnosti (v obehu však na jeden školský rok nebudú súbežne oba

typy). V prípade, ak ministerstvo určí vzor prihlášky s povinnosťou označiť prioritu pre každú školu, informačný systém umožní použitie algoritmu. Ak ministerstvo neurčí vzor prihlášky s povinnosťou označiť prioritu, informačný systém nespustí algoritmus a podporí harmonizovaný proces vydávania rozhodnutí, ktorý si bude vyžadovať od zákonných zástupcov potvrdenie vybranej školy prijatie na vzdelávanie do troch pracovných dní odo dňa doručenia rozhodnutia o prijatí. Ostatné rozhodnutia o prijatí, ktoré sa vzťahujú na základné školy uvedené v prihláške na vzdelávanie v základnej škole, strácajú platnosť.

Vzhľadom na to, že dieťa možno podľa kapacitných možností materskej školy prijať na predprimárne vzdelávanie aj v priebehu školského roka, hore uvedené zmeny sa vzťahujú len na prihlášky, ktoré sa podávajú v čase od 1. mája do 31. mája.

Zároveň sa v § 59a upravuje rozsah plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v nadväznosti na návrh znižovania veku pre povinné predprimárne vzdelávanie na tri, resp. štyri hodiny podľa veku dieťaťa.

Úprava súvisí aj s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe, ktoré nanovo nastavuje obvody, a zároveň s paralelne predkladaným novým zákonom o financovaní škôl a školských zariadení, ktorý viaže normatívne financovanie aj na nové nastavenie obvodov.

Text § 59b sa upravuje v súvislosti so zmenou pojmu „žiadost“ na „prihláška“

K bodu 174 (§ 61)

Zosúladenie požadovanej dokumentácie k prijímaniu dieťaťa so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním na základné vzdelávanie s požadovanou dokumentáciou pri takýchto deťoch do materskej školy a strednej školy. Aktuálne znenie zákona ustanovuje, že v prípade jednotlivých druhov škôl riaditeľ školy rozhoduje o prijatí žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním na základe rozličných dokumentov:

- v MŠ rozhoduje riaditeľ školy rozhodne riaditeľ materskej školy na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast a zariadenia poradenstva a prevencie a na základe vopred prerokovaného informovaného súhlasu zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia,
- v ZŠ rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia a správy z diagnostického vyšetrenia vydané zariadením poradenstva a prevencie, ktorá obsahuje návrh podporného opatrenia,
- v SŠ rozhoduje riaditeľ školy na základe odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie a vopred prerokovaného informovaného súhlasu plnoletého žiaka alebo zákonného zástupcu nepľnoletého žiaka alebo zástupcu zariadenia.“.

K bodu 175 (§ 62 ods. 3)

Cieľom je zjednotenie prihlasovania do strednej školy z deviateho ročníka, pričom na novelizačný bod nadväzuje prechodné ustanovenie tak, aby zmena bola relevantná až pre prijímacie konanie na školský rok 2027/2028 (t.j. poslední ôsmaci budú môcť byť do strednej školy prijatí na školský rok 2026/2017).

K bodu 176 (§ 62 ods. 4)

Ide o terminologické spresnenie, keďže relevantné je zdravotné postihnutie žiaka, nie základná škola a jej vzdelávací program.

K bodom 177 (§ 63 ods. 5 a 6), 189 (§ 68 ods. 1), 190 (§ 68 ods. 2), 191 (§ 68 ods. 3), 192 (§ 68 ods. 5)

Ide o úpravu nadväzujúcu na elektronizáciu prihlášok a možnosť systému prioritizácie škôl, resp. odborov vzdelávania rovnako, ako sa navrhuje pri materských školách a základných školách. Harmonizácia prijímacieho konania sa realizuje na materských, základných aj stredných školách.

Formuláre prihlášok pri stredných školách, bude podobne ako pri materských a základných školách určovať ministerstvo s tým, že navrhujú sa dva typy – s možnosťou vyznačenia priorít a bez tejto možnosti (v obehu však na jeden školský rok nebudú súbežne oba typy). V prípade, ak ministerstvo určí vzor prihlášky s povinnosťou označiť prioritu pre každú školu, informačný systém umožní použitie algoritmu podľa modelu z prijímacieho konania v Českej republike. Ak ministerstvo neurčí vzor prihlášky s povinnosťou označiť prioritu, informačný systém nespustí algoritmus a podporí proces vydávania rozhodnutí, ktorý si bude vyžadovať od zákonných zástupcov potvrdenie vybranej škole prijatie na vzdelávanie.

Nový harmonizovaný proces navrhuje doručovať rozhodnutie o prijatí v prípadoch kedy o to požiada zákonný zástupca. V ostatných prípadoch bude miesto a spôsob doručenia výveska dostupná fyzicky na verejne prístupnom mieste a online na webovej stránke školy, respektíve vo verejnej časti portálu spravovaného ministerstvom.

K bodu 178 (§ 63 ods. 7)

Ustanovenie sa navrhuje s cieľom zníženia administratívnej záťaže lekárov, aby sa potvrdenia nevyžadovali celoplošne. Druhým cieľom zmena pohľadu na žiaka od nazerania cez zdravotné postihnutie k vytváraniu inkluzívneho prostredia. Doklad od lekára sa bude prikladať nie paušálne, ale len ak ide o taký odbor vzdelávania, v ktorom sa vyžaduje zdravotná spôsobilosť.

K bodu 179 (§ 63 ods. 8)

Cieľom ustanovenia je zníženie administratívnej záťaže pri žiakoch s podpornými opatreniami tak, aby nebolo potrebné vyžadovať nové vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, ak existujúce vyjadrenie je ešte stále v danom čase aktuálne.

K bodu 180 (§ 64 ods. 8), 242 (§ 116 ods. 2) a 282 (§ 153 ods. 4)

Terminologické zjednotenie vo vzťahu k súťažiam a olympiádami. Zároveň vo vzťahu k § 116 ods. 2 dochádza aj k rozšíreniu dotknutej skupiny osôb, keďže pojem „súťaž“ sa týka aj materských škôl.

K bodu 181 (§ 65 ods. 1)

Termín zverejnenia počtu prijímaných žiakov do 1. ročníka nasledujúceho školského roka by mal predchádzať termínu podania prihlášky riaditeľovi základnej školy. Počet prijímaných žiakov môže byť jedným z dôvodov prečo uchádzač/zákonný zástupca vyberie/nevyberie danú strednú školu/daný odbor vzdelávania. Navrhovaný termín je v súlade s § 29 ods. 6 a 7 zákona č. 61/2015 Z. z.

K bodom 182 (§ 65 ods. 2), 184 a 187 (§ 65 ods. 5 a 6, § 66), 287 a 288 (§ 155 ods. 7, 8, 9)

Cieľom návrhu je zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a spravodlivosť prijímacieho procesu na stredné školy prostredníctvom zavedenia jednotnej štátnej prijímacej skúšky, ktorá nahrádza doterajšie rôznorodé školské kritériá aj štátne testovanie (T9).

Návrh zároveň reflektuje potrebu diferencovať požiadavky podľa typu štúdia (maturitné vs. učebné odbory), zachovať flexibilitu pre gymnáziá doplnením voliteľného testu všeobecných študijných predpokladov, ktorý má preveriť logické a analytické myslenie a zohľadniť postavenie cudzincov zavedením prístupnejšej formy jazykovej skúšky zo slovenského jazyka na úrovni A2.

Zrušením Testovania 9 sa znižuje administratívne zaťaženie škôl a zároveň sa výsledky presúvajú do rozhodujúcej fázy – prijímacieho procesu. Stále však platí, že ročníky, v ktorých sa externé testovanie uskutočňuje, neurčuje podľa § 155 samotný zákon, ale ministerstvo školstva.

K bodu 183 (§ 65 ods. 3)

Úprava na základe potrieb aplikačnej praxe. Riaditeľ strednej školy bude môcť efektívnejšie plánovať a riadiť školu zverejnením kritérií prijatia do 30. novembra školského roka, v ktorom sa prijímacia skúška koná. Umožní mu to reagovať napr. na situácie, že na niektorý odbor vzdelania škole nedostane na príslušný školský rok plán výkonov alebo bude príslušný odbor vyradený zo sústavy odborov vzdelávania, resp. daný do útlmu.

K bodu 185 (§ 65 ods. 5)

Zverejňovanie kritérií prijatia v časovom horizonte dvoch rokov spôsobuje stredným školám komplikácie. Aplikačná prax ukázala, že na príslušný odbor vzdelávania niekedy nedostane stredná škola na príslušný školský rok plány výkonov (žiadnych žiakov nebude môcť prijať do 1. ročníka) aj keď kritériá na prijatie už musela mať zverejnené.

Zároveň sa stáva, že príslušný odbor vzdelávania môže byť medzičasom vyradený zo sústavy odborov vzdelávania, resp. daný do útlmu, alebo mu bude na základe požiadaviek zmenený názov a kód. Aktuálny stav odoberá možnosť riaditeľovi efektívne plánovať a riadiť školu tým, že nemôže meniť kritériá prijatia po ich analýze z predchádzajúceho prijímacieho konania. Napríklad po zaradení prísneho/málo prísneho kritéria už nemôže ovplyvniť kritériá v nasledujúcom prijímacom konaní.

K bodu 186 (§ 65 ods. 6)

Ustanovenie reaguje na zavedenie systému e-Prihlášky a reflektuje na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, ktorý generálne mení subjekt rozhodovania z riaditeľa na školu ako organizáciu. V ustanovení je aj legislatívno-technická úprava nadväzujúca na vypustenie odsekov 5 a 6 v § 65.

K bodu 194 (§ 71 ods. 5)

Cieľom je zlepšenie toku informácií v nadväznosti na ďalšie opatrenia posilňujúce bezpečnosť na školách. Návrhom sa má zabezpečiť, aby pri prechode zo základnej na strednú školu aj nová škola disponovala dostatočnými informáciami žiakovi, vrátane prejavov rizikového správania, resp. podporných opatreniach.

K bodu 195 (§ 73 ods. 4)

Navrhované opatrenie zvyšuje kvalitu výstupu vzdelávania v učebných odboroch. Podporuje zabezpečenie jednotnosti a spravodlivosti. Vypracúvanie jednotných zadaní zabezpečuje, že

všetci žiaci v príslušnom odbore vzdelávania majú rovnaké podmienky na skúške, čo zaručuje spravodlivé hodnotenie ich zručností a vedomostí.

Zabezpečí sa zároveň znalosť najnovších trendov, požiadaviek trhu práce a štandardov v danom odvetví, čo im umožňuje vytvárať zadania reflektujúce aktuálne požiadavky praxe. Ďalej sa zabezpečí špecifickosť skúšok. Väzba na stavovské organizácie a profesijné organizácie zaisťuje, že zadania sú relevantné pre konkrétny odbor vzdelávania a odrážajú praktické požiadavky.

Centralizované vytváranie jednotných zadaní znižuje administratívnu záťaž škôl a zabezpečuje, že všetky školy používajú štandardizované a overené zadania. Už v súčasnosti stavovské organizácie a profesijné organizácie majú významnú úlohu v procese tvorby týchto zadaní prostredníctvom spolupráce s odbornými komisiami a školami, čo výrazne prispieva k jednotným štandardom a kvalite záverečných skúšok v odbornom vzdelávaní.

K bodu 196 (§ 74 ods. 6)

Cieľom je zavedenie povinnej maturitnej skúšky z matematiky pre žiakov gymnázií, stredných priemyselných škôl a tých stredných odborných škôl, kde sa praktické vyučovanie realizuje formou odbornej praxe podľa zákona č. 61/2015 Z. z.

Návrh reaguje na dlhodobý pretrvávajúci problém nízkej úrovne matematickej gramotnosti u časti absolventov stredných škôl, ako aj na rastúci dopyt trhu práce po zamestnancoch so silnejšími analytickými, numerickými a logickými zručnosťami.

V kontexte európskych vzdelávacích politík (napr. odporúčanie Rady EÚ o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie z roku 2018) je matematická kompetencia vnímaná ako základná podmienka úspešnej participácie v modernej spoločnosti a na trhu práce. Práve matematika tvorí základ digitálnych, technických a vedeckých zručností, ktoré sú nevyhnutné pre uplatnenie sa v odvetviach ako informačné technológie, strojárstvo, energetika, ekonomika, logistika, zdravotníctvo, či výskum a vývoj.

Zavedením povinnej maturity z matematiky sa zároveň podporí rovnosť kvalifikačných nárokov naprieč strednými školami všeobecného aj odborného zamerania a prispeje k súladnosti so stratégiami EÚ v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a digitálnej transformácie. Povinná maturita z matematiky sa netýka stredných športových škôl, konzervatórií a škôl umeleckého priemyslu ako aj študijných odborov stredných odborných škôl, v ktorých sa praktické vyučovanie vykonáva formou odborného výcviku a v nadstavbovom štúdiu.

V súvisiacom prechodnom ustanovení sa navrhuje, aby sa nový rozsah predmetov maturitnej skúšky (teda povinná matematika) nevzťahoval na žiakov, ktorí začnú štúdium pred 1. septembrom 2027.

K bodom 197 až 201 (§ 74 ods. 12 a 75)

Umožnenie konať dodatočne maturitnú skúšku z vybraného predmetu vyplynulo z potrieb aplikačnej praxe. Návrh umožní absolventom stredných škôl vykonať maturitnú skúšku z predmetu/predmetov, ktorý preferuje vysoká škola pri prijímaní. S tým súvisí aj ustanovenie procesu prihlasovania na dodatočnú maturitnú skúšku.

Zároveň ustanovuje možnosť prihlásiť sa na maturitnú skúšku žiakom vo 4. ročníku bilingválnych vzdelávacích programov.

Úprava termínu odhlásenia sa z dobrovoľnej maturitnej skúšky vyplynula z aplikačnej praxe, kedy je výhodnejšie mať predmetnú informáciu najneskôr 15 dní pre príslušným termínom časti maturitnej skúšky.

Uznanie jazykového certifikátu a tým oslobodenie od konania maturitnej skúšky z druhého vyučovacieho jazyka vyplynulo z rokovaní so zástupcami krajín ktoré majú so Slovenskou republikou uzavreté dohody o činnosti bilingválnych sekcií.

Cieľom ustanovenia je zároveň zníženie administratívnej záťaže pri žiakoch s podpornými opatreniami tak, aby nebolo potrebné vyžadovať nové vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, ak existujúce vyjadrenie je ešte stále v danom čase aktuálne.

K bodu 202 (§ 75a)

Návrh reaguje na potrebu spravodlivého a flexibilného posudzovania jazykových kompetencií žiakov – cudzincov, ktorí absolvujú vzdelávanie v strednej škole v Slovenskej republike, ale neabsolvovali predchádzajúce stupne vzdelávania v slovenskom jazyku.

V súčasnosti zákon predpokladá jednotnú maturitnú skúšku zo slovenského jazyka a literatúry pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich jazykový pôvod a čas vstupu do vzdelávania. V prípade cudzincov to však môže predstavovať neprimeranú prekážku úspešného ukončenia stredoškolského štúdia, ak nedisponujú dostatočnými kompetenciami na úrovni slovenského jazyka ako materinského jazyka.

Preto sa navrhuje umožniť cudzincom nahradiť maturitnú skúšku zo slovenského jazyka štátnou jazykovou skúškou na úrovni B2, čo zodpovedá úrovni nezávislého používateľa podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V prípade, že žiak začal štúdium na Slovensku až na strednej škole, povoliť alternatívu vykonať skúšku na úrovni B1, t. j. prahová úroveň samostatnosti, ktorú možno považovať za primeranú na zvládnutie základnej komunikácie a štúdia.

Návrh zabezpečuje rovnaký prístup k ukončeniu štúdia pre žiakov - cudzincov, štandardizované preukazovanie jazykovej kompetencie, súlad s európskymi normami jazykového hodnotenia a zároveň nepoľavuje v požiadavke na znalosť slovenského jazyka ako štátneho jazyka.

Účinnosť tohto ustanovenia sa navrhuje od 1. septembra 2026.

K bodu 203 (§ 76 ods. 6)

Čas na prípravu pre vykonanie praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky v rozsahu sa navrhuje skrátiť v nadväznosti na skutočnosť, že žiak sa má v príslušnom ročníku pripravovať počas celého roka.

K bodom 205 a 206 (§ 77)

Spresnenie podmienok procesu konania maturitnej skúšky pre žiaka so zdravotným znevýhodnením v domácom prostredí vyplynulo z aplikačnej praxe. Určujú sa termíny konania jednotlivých častí maturitnej skúšky pre takéhoto žiaka.

Zároveň sa upravujú sa podmienky prihlasovania na opravnú skúšku niektorej časti alebo formy maturitnej skúšky.

K bodu 207 (§ 80 ods. 4)

Na základe podnetov z aplikačnej praxe sa spresňuje vymenúvanie predsedov maturitnej komisie ministerstvom školstva. Jednoznačne sa určuje, že sa to týka len predsedov maturitných komisií v bilingválnych vzdelávacích programoch, ktoré sa realizujú na základe medzinárodných zmlúv.

K bodu 208 (§ 86 ods. 2)

Účelom návrhu je, aby predseda predmetovej maturitnej komisie mal možnosť skontrolovať hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky ešte pred oznámením výsledku žiakom

K bodom 209 a 210 (§ 86 ods. 3)

Dôvodom doplnenia je umožniť žiakovi alebo jeho zákonnému zástupcovi nahliadnutie aj do externej časti maturitnej skúšky a možnosti podania námietky k hodnoteniu tejto časti maturitnej skúšky.

K bodu 211 (§ 86 ods. 4)

Úprava nadväzujúca na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe so zohľadnením skutočnosti, že záväzný pokyn na odstránenie nedostatkov ako druh opatrenia zákon č. 596/2003 Z. z. neupravuje ani v súčasnosti.

K bodu 214 (§ 88 ods. 5)

Spresnenie splnomocňovacieho ustanovenie, keďže modifikácie podmienok sú v tomto prípade relevantné nielen pri maturitnej skúške, ale aj pri záverečnej skúške a absolventskej skúške.

K bodu 215 (§ 88 ods. 10)

Umožnenie zmeny maturitných predmetov pri opakovaní celej maturitnej skúšky vyplynulo z aplikačnej praxe. Žiak si nemôže zmeniť maturitu z predmetov, ktoré sú povinné ale môže si vybrať nové/iné voliteľné predmety, ktoré určuje vykonávací predpis.

K bodu 216 (§ 90)

Návrhom sa sleduje možnosť operatívnejšie reagovať na vývoj inflácie pri určovaní výšky relevantných súm. Zároveň sa zvyšuje transparentnosť, keďže suma bude určená jednotne a zverejnená na webe ministerstva.

K bodu 217 (§ 93)

Doplnenie záverečnej a absolventskej skúšky je z dôvodu, aby boli zahrnuté všetky spôsoby ukončovania štúdia na strednej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a zabezpečené tak relevantné podmienky pre týchto žiakov. Zároveň sa navrhuje rozšírenie skupiny osôb s úpravou maturitnej skúšky zo žiakov so zdravotným znevýhodnením na žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

K bodom 218 (§ 94)

Návrh reflektuje na kurikulárnu reformu, kde sa pri nových štátnych vzdelávacích programoch očakáva jednotný vzdelávací program bez ohľadu na zdravotné znevýhodnenia s tým, že bude dopĺňaný podľa potreby prioritne podpornými opatreniami.

K bodu 219 (§ 95 ods. 3)

Vytvorením možnosti pokračovať vo vzdelávaní v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sa sleduje najlepší záujem dieťaťa - zachovanie psychickej stability,

rešpektovanie sociálnych väzieb, podpora pri zvládnutí pretrvávajúcich špecifických výchovno-vzdelávacích potrieb, ktoré si vyžadujú individualizovaný prístup, ktorý žiakovi škola pre žiakov so zdravotným znevýhodnením dokáže poskytnúť najmä pri osvojovaní si učiva bežnej základnej školy v posledných ročníkoch.

K bodu 220 (§ 95 ods. 4)

Technická úprava v nadväznosti na terminologické zmeny v § 13. Vzhľadom na posun odsekov v § 94 sa zmena nevykonáva v súbornom novelizačnom bode vyššie.

K bodu 222 (§ 97 ods. 3)

V záujme eliminovania predčasného ukončenia školskej dochádzky nie je vhodné považovať absolvovanie prípravného ročníka za plnenie školskej dochádzky, nakoľko v praxi započítanie prípravného ročníka do plnenia povinnej školskej dochádzky spôsobilo, že žiaci absolvovali povinných 10 rokov školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku a nezískali stupeň vzdelania poskytovaného školou.

Navrhovanou úpravou sa vytvorí žiakovi so zdravotným znevýhodnením, ktorý ukončí prípravný ročník, možnosť výberu, či bude vzdelávaný v hlavnom vzdelávacom prúde alebo v škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

K bodu 223 (§ 97 ods. 4)

Spresnenie vzdelávania v školách pri zdravotníckom zariadení v nadväznosti na zmenu § 94 ods. 2.

K bodu 224 (§ 97 ods. 5)

Terminologické spresnenie, keďže v tomto prípade nejde o vzdelávací program, ale o školu.

K bodu 225 (§ 97 ods. 6)

Úprava sledujúca racionalizáciu, keďže ponechanie triedy pri nižšom počte žiakov je viazané na predpoklad zvýšenia počtu žiakov. Nie je pritom jednoznačné a spoľahlivé vychádzať v tomto prípade len z predpokladu.

K bodu 226 (§ 98 ods. 5), 227 (§ 99 ods. 6) a 228 (§ 100 ods. 9)

Vzhľadom na klesajúci počet žiakov v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a ustanoveným najnižším počtom žiakov v triedach týchto škôl z praxe vyplynula potreba, aby školy pri poklese žiakov v rámci ročníka, mali možnosť vo všeobecnosti naprieč typmi škôl vzdelávať v jednej triede žiakov viacerých ročníkov.

K bodu 230 (§ 104 ods. 9)

Úprava spočívajúca v zmene vymedzenia ročníkov nadväzuje na kurikulárnu reformu a zavádzanie cyklov.

K bodu 231 (§ 107 ods. 3)

V súčasnej právnej úprave je personálna podpora pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia ustanovená len pre základné a stredné školy. Z výskumov, ako aj z praktických skúseností škôl vyplýva, že tieto deti prichádzajú do predprimárneho vzdelávania s obmedzeniami v oblasti jazykového prejavu, sociálnych zručností, sebaregulácie a celkovej školskej pripravenosti. Tieto rozdiely môžu viesť k zlyhávaniu v ďalších stupňoch vzdelávania, pokiaľ nie sú adresované včas a odborne. Navrhované kvantitatívne kritérium zohľadňuje reálnu kapacitu tried a personálne možnosti materských škôl, pričom určuje minimálny

štandard podpory tam, kde je výskyt detí zo sociálne znevýhodneného prostredia vyšší a riziko výchovno-vzdelávacích komplikácií výraznejšie.

K bodu 232 (§ 108 ods. 1)

Návrh reflektuje na paralelne predkladaný návrh nového zákona o školskej správe, podľa ktorého školy budú môcť byť buď samostatnými právnickými osobami, alebo organizačnými zložkami (t.j. nie súčasťami).

K bodom 233 až 235 (§ 110 a 111)

Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na vypustenie § 138 a 143 a zmeny v súvisiacich ustanoveniach.

K bodu 236 (§ 112 ods. 1)

Legislatívno-technická úprava vzhľadom na navrhované nové označenie príslušnej skupiny školských zariadení v rámci reformy výchovných zariadení.

K bodu 237 (§ 112 ods. 2)

Ustanovenie súvisí s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe, keďže komplexná úprava bude z hľadiska systematiky práve v tomto zákone.

K bodu 238 (§ 114 ods. 1)

Ide o zohľadnenie štátneho výchovného programu, z ktorého vyplýva, že príprava na vyučovanie nie je hlavným cieľom činnosti školského klubu detí. Jeho cieľom je umožniť deťom rozvíjať ich osobnostný potenciál, záujmy a vzdelávacie potreby v podporujúcom prostredí uplatňujúcom požiadavky na výchovu mimo vyučovania a výchovu vo voľnom čase, prostredníctvom princípov neformálneho vzdelávania a zabezpečovať deťom podmienky na prípravu na vyučovanie.

K bodu 239 (§ 114 ods. 2)

Úprava súvisí so skutočnosťou, že vychovávateľ v oddelení školského klubu detí vykonáva obdobnú činnosť ako triedny učiteľ, vedie evidenciu žiakov, eviduje dochádzku, pripravuje týždenný rozpis výchovnej činnosti, participuje na tvorení školského výchovného programu, ktorý musí byť v súlade so štátnym výchovným programom.

K bodu 240 (§ 114 ods. 8 a 9)

Z aplikačnej praxe vyplýva, že v mnohých školách je použitie príspevku za pobyt dieťaťa v školskom klube detí neprehľadné a používa sa aj na vykrytie nákladov, ktoré s činnosťou školského klubu nesúvisia. Je vhodné určiť použitie príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s činnosťou školského klubu detí, keďže ide o finančné prostriedky poskytované zákonnými zástupcami detí na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, čo však v súčasnom znení zákona výslovne nie je uvedené.

Navrhuje sa zároveň prepojenie personálneho zabezpečenia školského klubu detí s personálnym zabezpečením školy, ktorej je súčasťou, aby aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí majú pedagogického asistenta v triede, podporu sebaobsluhy a poskytovanie zdravotnej starostlivosti počas vyučovania v škole, mali k tejto podpore prístup aj školskom klube detí.

K bodu 241 (§ 116 ods. 1)

Navrhovaná úprava vypúšťa vekové ohraničenie „do veku 30 rokov“ v súvislosti so záujmovou a rekreačnou činnosťou v centrách voľného času, ktorú tieto školské zariadenia môžu zabezpečovať podľa svojho výchovného programu. V praxi je veková hranica 30 rokov irelevantná, keďže finančné prostriedky sa zo strany obce poskytujú len na záujmové vzdelávanie detí a osôb do dovŕšenia 15 rokov veku s trvalým pobytom na území obce.

Zároveň platí, že centrum voľného času môže zabezpečovať činnosť aj pre osoby staršie ako 15 rokov vrátane dospelých (napr. rodičov), avšak túto činnosť zabezpečuje buď z vlastných príjmov, alebo iných neštandardných zdrojov financovania. Vzhľadom na uvedené je presnejšie a systémovejšie ustanoviť, že centrum voľného času môže zabezpečovať činnosť pre deti, rodičov a iné osoby bez uvedenia vekovej hranice. Táto zmena zároveň rozširuje flexibilitu centier voľného času pri práci s rôznorodými cieľovými skupinami podľa ich aktuálnych potrieb a kapacít.

K bodu 243 (§ 117 ods. 9)

Z aplikačnej praxe je zrejmé, že deti cudzinci – osobitne deti, ktorých rodičia žijú na Ukrajine, nemajú vždy zabezpečené ubytovanie a s tým spojené odborné činnosti na internátoch, najmä v čase prázdnin, hoci boli prijaté na štúdium na strednej škole so znalosťou zložitej situácie, v ktorej sa nachádzajú. Problematické sú najmä letné prázdniny. Internáty nemajú povinnosť zabezpečovať prevádzku počas dní pracovného voľna, pracovného pokoja a prázdnin, preto je potrebné vytvoriť v zákone podmienky na nepretržitú prevádzku týchto zariadení vo vzťahu k skupine cudzincov, ktorí sa na území SR nachádzajú bez zákonného zástupcu.

K bodu 244 (§ 120 až 129)

Návrh predstavuje komplexné prebudovanie systému výchovných zariadení v nadväznosti na dlhodobu komunikované nedostatky.

Cieľom je modernizácia právnej úpravy výchovných zariadení, ich organizácie, činnosti a kompetencií s dôrazom na zohľadnenie aktuálnych poznatkov z oblasti starostlivosti o deti s ohrozeným alebo narušeným psychosociálnym vývinom.

Návrh reflektuje potrebu vyššej odbornosti, individualizácie prístupu a komplexnosti služieb poskytovaných týmto deťom, a to v kontexte prevencie sociálno-patologických javov, podpory reedukácie a účinnej integrácie do spoločnosti.

Zmeny reagujú na dlhodobu identifikované problémy aplikačnej praxe, ako napríklad:

- nedostatočnú diferenciáciu medzi druhmi výchovných zariadení,
- absenciu štandardizovaných diagnostických a reedukačných procesov,
- nedostatočnú personálnu a odbornú podporu,
- nejasnosti v oblasti režimu pobytu detí so špeciálnymi potrebami,

Návrh spresňuje podmienky prijatia detí do týchto zariadení, ich vnútornú organizáciu, režim, podporné služby, práva a povinnosti, ako aj opatrenia na ochranu detí a zamestnancov.

Návrh si vyžiada navýšenie rozpočtových prostriedkov najmä v súvislosti

- so zabezpečením kvalifikovaného personálu,
- so zavedením štandardizovaného technického vybavenia (monitoring)
- so skvalitnením materiálnych podmienok zariadení,
- s vytvorením oddelení podľa potrieb detí.

Zároveň však reforma vytvára predpoklady pre efektívnejšie využívanie existujúcich kapacít a zníženie nákladov na neefektívne umiestňovanie detí do nevhodných zariadení.

K bodom 245, 250 až 253 (§ 130 ods. 3, § 131 ods. 4 až 6)

Návrh reflektuje realitu odbornej praxe, keďže v centrách poradenstva a prevencie sa bežne vykonávajú činnosti 3. aj 4. stupňa bez formálneho odlíšenia v prevádzke, organizácii ani odborných tímoch. Rozdelenie týchto úrovní v jednom zariadení zároveň vedie k administratívnym komplikáciám. Preto sa navrhuje tieto úrovne spojiť.

Zároveň sa navrhuje, aby výchovné zariadenia tvorili 5. stupeň podpornej úrovne, čím sa systematicky začlenia do systému podpory. Výchovné zariadenia poskytujú intenzívnu odbornú pomoc najťažším klientom, s ktorými už iné inštitúcie často nevedia pracovať. Tieto zariadenia zamestnávajú kvalifikovaných odborníkov a zohrávajú významnú úlohu pri zabezpečení kontinuity podpory pre deti a žiakov v krízových a náročných situáciách.

Zmena prispeje k uznaniu výchovných zariadení ako plnohodnotnej súčasti systému odborného poradenstva a posilneniu inkluzívneho a kontinuálneho prístupu v podpore detí a žiakov.

Zariadenia poradenstva a prevencie vydávajú náležité odporúčania a vyjadrenia v záujme zabezpečiť ďalšie plnenie práv dieťaťa ustanovených v § 144 ods. 1 písm. e) školského zákona, t. j. práv na inkluzívne vzdelávanie a individuálny prístup rešpektujúci jeho rôzne výchovno-vzdelávacie potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav, školou alebo školským zariadením s ohľadom na výsledky realizovaného diagnostického vyšetrenia. Na zabezpečenie realizácie tohto práva je opodstatnené, aby zákonní zástupcovia, školy a školské zariadenia zohľadňovali tieto dokumenty ZPP.

K bodu 246 a 247 (§ 130 ods. 5, 7 až 11)

Cieľom je zlepšenie toku informácií v nadväznosti na ďalšie opatrenia posilňujúce bezpečnosť na školách. Návrhom sa má zabezpečiť, aby školy disponovali dostatočnými informáciami o rizikových prejavoch dieťaťa, ktoré boli identifikované v systéme poradenstva a prevencie. Na ustanovenie sú naviazané nové skutkové podstaty priestupkov v paralelne predkladanom novom zákone o školskej správe.

K bodu 249 (§ 131 ods. 3)

Zahrnutie školského podporného tímu ako celku pri realizácii činností podpornej úrovne druhého stupňa je z odborného hľadiska nepresné, keďže jeho členmi sú aj pedagogickí asistenti, ktorí nemajú odbornú kvalifikáciu potrebnú na vykonávanie orientačnej diagnostiky, intervencie, terapie či reedukácie. Rovnako nie všetci kariéroví poradcovia alebo výchovní poradcovia spĺňajú podmienky pre výkon druhého stupňa podpornej úrovne, keďže v systéme sú zaradení skôr na úroveň prvého stupňa.

Zároveň sa navrhuje spoluprácu rozšíriť z centier poradenstva a prevencie na zariadenia poradenstva a prevencie všeobecne, tj. aj špeciálne centrá poradenstva a prevencie, keďže spolupráca je relevantná naprieč.

K bodu 254 (§ 132)

Navrhuje sa vytvorenie úrovne metodickej podpory. Vzhľadom na situáciu na školách je kľúčové posilniť metodickú činnosť a školách, čo v konečnom dôsledku má prispieť k odbremeneniu zariadení poradenstva a prevencie od výkonu činností na treťom až piatom stupni

podpory. Zároveň je potrebné, aby si zariadenia navzájom poskytovali usmerňovanie s cieľom zefektívniť ich činnosť v systéme poradenstva a prevencie.

K bodom 255 až 257 (§ 137, 138 a 143)

Navrhuje sa zrušenie škôl v prírode ako školských zariadení a stredísk služieb školy.

Pri školách v prírode ide o zariadenia, ktoré ponúkajú len ubytovanie a stravovanie, rovnako, ako iné zariadenia cestovného ruchu. Je na každej škole, či pobyt detí alebo žiakov zrealizuje v zariadení zaradenom do siete škôl alebo v inom zariadení. v prevádzke je už len 9 takýchto zariadení z toho dve nemajú ani právnu subjektivitu, t.j. sú súčasťou/zložkou svojho zriaďovateľa.

Pri stredísk služieb školy je ich zachovanie tiež obsolétne, vzhľadom na možnosti školských klastrov v rámci zákona č. 596/2003 Z. z., resp. nového paralelne predkladaného návrhu zákona o školskej správe. V súčasnosti sú v prevádzke len štyri takéto zariadenia, z toho tri bez právnej subjektivity.

K bodu 258 (§ 144 ods. 1 písm. d))

Ide o spresnenie textu, keďže národnostné školstvo je napojené na jazyky národnostných menšín v SR, nie aj na ostatné jazyky.

K bodu 259 (§ 144 ods. 1 písm. f))

Technická úprava v nadväznosti na zmeny v § 13.

K bodu 260 (§ 144 ods. 1 písm. p))

Vypustenie doterajšieho textu má priamu väzbu na nové znenie § 145a a 145b. Obdobnú väzbu má aj nový text, keďže ide o transformáciu doterajšieho podporného opatrenia „odstraňovanie fyzických bariér“.

K bodu 261 (§ 144 ods. 3)

Technická úprava súvisiaca so zmenami v § 13.

K bodu 262 (§ 144 ods. 7)

Cieľom je zvýšenie bezpečnosti na školách ustanovením novej povinnosti zákonným zástupcom na spoluprácu so školou.

K bodu 263 (§ 144 ods. 8)

Technická úprava, keďže príslušné povinnosti sa netýkajú len povinnej školskej dochádzky, ale aj povinného predprimárneho vzdelávania.

K bodu 264 (§ 144 ods. 9)

Účasť dieťaťa alebo žiaka na súťaži je ako ospravedlniteľná neprítomnosť postačujúca pri takých, ktoré neorganizuje samotná škola. Pri súťažiach organizovaných školou ide spravidla o súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

K bodu 265 (§ 144a ods. 1)

Návrh súvisí s elektronizáciou prihlasovania na vzdelávanie, keďže pri elektronickej prihláške bude súhlas/nesúhlas vyjadrený vyznačením príslušnej položky v informačnom systéme.

Zároveň sa dopĺňa aj informovaný súhlas vo vzťahu k zariadeniam poradenstva a prevencie, keďže je opodstatnené, aby sa aj na ich odborné činnosti vzťahoval rovnaký mechanizmus, ako pri žiadostiach podávaných v správnom konaní (hoci vykonávanie činnosti zariadení poradenstva a prevencie nie je spojené so správnym konaním). Teda aj na vykonanie odbornej činnosti – tam, kde sa informovaný súhlas vyžaduje – bude vo všeobecnosti potrebný podpis oboch rodičov.

K bodu 266 (§ 145a a 145b)

S cieľom sprehľadniť a zefektívniť poskytovanie podporných opatrení sa navrhuje podporné opatrenia jednoznačne rozčleniť do skupín tak, ako sú uvedené aj v Pláne obnovy. Ide o rozdelením existujúcich podporných opatrení do týchto skupín okrem súčasných podporných opatrení podľa § 145a ods. 2 písm. d), g), i), r), s), t), a u), na ktoré je opodstatnené nazerať nie ako na „typické“ podporné opatrenia, keďže ide o činnosti a práva, ktoré vyplývajú z iných ustanovení zákona.

Podporné opatrenia majú slúžiť ako podpora nad rámec tej, ktorá je v iných častiach zákona. Zoznam podporných opatrení bol v tomto kontexte zrevidovaný. Odstraňujú sa tak duplicita a niektoré nejednoznačnosti.

Podporné opatrenia podľa sú definované ako opatrenia poskytované „školou alebo školským zariadením“ s cieľom umožniť deťom a žiakom plnohodnotné zapájanie sa do výchovy a vzdelávania a rozvíjanie ich schopností a zručností. Zákon explicitne zahrňuje poskytovanie podpory aj v „školských zariadeniach“ vo všeobecnosti. V praxi sa však školských zariadení vo všeobecnosti (vrátane napr. školských internátov alebo školských jedální) týka len jedno podporné opatrenie - sebaobslužné činnosti. Tu je potrebné vnímať, že môže ísť o žiaka, ktorý okrem základnej školy navštevuje aj centrum voľného času, ktoré je samostatnou právnickou osobou, a teda je potrebné, aby o podporné opatrenie bol požiadaný samostatne riaditeľ školy a samostatne riaditeľ centra voľného času (obdobne to platí aj pre školskú jedáleň alebo školský internát, ak nie sú súčasťou školy).

Všeobecné opatrenia sa môžu poskytovať bez požiadania aj bez vyjadrenia na účel poskytnutia podporného opatrenia. Cielené podporné opatrenia sa poskytujú na požiadanie všetkým žiakom v cieľovej skupine podporného opatrenia. Zjednodušuje sa tým administratívna záťaž a zároveň sa tým vytvára možnosť merať vplyv a efektivitu podpory nad rámec základných práv detí a žiakov.

Na základe toho boli realizované aj zmeny názvov niektorých podporných opatrení nasledovne:

- Zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta v triede je premenované na zabezpečenie činností pedagogického asistenta v triede z dôvodu možnosti špecifikácie činností v katalógu v súlade s politikami postavenými na dobrej praxi a dátach a z dôvodu možnosti nastavenia merania efektivity.
- Poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní je premenované na poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úprav metód a foriem výchovy a vzdelávania z dôvodu, že úprava cieľov je dlhodobého charakteru a spadá do úpravy hodnotenia, ktoré nie je predmetom tohto podporného opatrenia.
- Zabezpečenie doučovania alebo cieleného učenia pre dosiahnutie kognitívneho potenciálu je premenované na zabezpečenie doučovania z dôvodu jednoznačnosti činnosti.
- Špeciálne edukačné a kompenzačné pomôcky je premenované na kompenzačné pomôcky, keďže poskytovaná literatúra nie je edukačnou pomôckou a edukačné publikácie pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sú súčasťou práv žiaka v rámci § 144

Zároveň sa aj proces poskytovania podporných opatrení stáva transparentnejším, efektívnejším a zároveň ponúka možnosti na meranie a hodnotenie účinnosti poskytovania podporných opatrení.

K bodu 268 (§ 146)

Cieľom ustanovenie je spresnenie v nadväznosti na poznatky z aplikačnej praxe súvisiace s mimoriadnou situáciou. Ide predovšetkým o niektoré formulačné spresnenia. Taktiež sa spresňuje okruh osôb, ktoré sa nemusia zúčastniť externého testovania.

Pojem „deti cudzincov“ môže byť pri doslovnom výklade, najmä v právnom alebo jazykovom preklade, mylne chápaný ako označenie detí, ktoré sú samy deťmi cudzincov (teda „deti detí“). V nadväznosti na definíciu cudzincov v doterajšom § 146 ods. 1 sa preto navrhuje ju jednoznačne upraviť.

V prípade škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny predstavuje zásadný problém u detí-cudzincov najmä absencia znalosti vyučovacieho jazyka školy, ktorým je jazyk národnostnej menšiny, nie automaticky slovenský jazyk. V mnohých prípadoch je pre dieťa cudzí jazykom nielen slovenský jazyk, ale aj jazyk národnostnej menšiny, v ktorom prebieha väčšina vyučovania a v ktorom sú žiaci hodnotení aj v odborných predmetoch, ako je napríklad matematika.

Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby právna úprava explicitne zohľadňovala aj jazyk národnostných menšín ako vyučovací jazyk v školách, kde sa vyučuje v jazyku národnostnej menšiny. Takýto prístup zabezpečí rovnaké postavenie žiakov-cudzincov vo všetkých typoch škôl a prispeje k spravodlivému a primeranému hodnoteniu ich výsledkov vzhľadom na ich jazykové zázemie.

K bodu 269 (§ 150 ods. 8)

Technická úprava vzhľadom na zmenu terminológie pri prihlasovaní na vzdelávanie, ktorá súvisí s elektronizáciou a zjednotením systému.

K bodom 270 až 273 (§ 150a)

Úprava v nadväznosti na potreby aplikačnej praxe a poznatky pri chrípkových epidémiách tak, aby „zatvorenie“ školy nebolo vecou riaditeľského voľna podľa § 150 ods. 5, ktorého účel je odlišný.

Navrhovaná právna úprava reaguje na neaktuálnosť Metodického usmernenia č. 15/2005-R. V súčasnosti Regionálne úrady verejného zdravotníctva vydávajú odporúčania na uzavretie škôl v prípade výskytu epidemiologickej situácie (napríklad chrípkovej), čo si vyžaduje aktualizáciu úpravy týkajúcej sa dočasného obmedzenia alebo prerušenia prevádzky škôl.

V súčasnosti, vzhľadom na platné znenia školského zákona, sú riaditelia základných a stredných škôl nútení riešiť vznik epidemiologickej situácie výlučne udelením riaditeľského voľna, ktoré však môžu poskytnúť maximálne na 5 dní. Situácie ako pandémia chrípky, žltáčky alebo iných infekčných ochorení u detí, žiakov a zamestnancov si však môžu vyžadovať dlhodobejšie prerušenie výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré súčasná právna úprava dostatočne nereflektuje.

Navyše je potrebné upraviť, aby bola problematika dočasného obmedzenia alebo prerušenia prevádzky škôl jasne a efektívne riešená aj v prípade súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení, čím sa zabezpečí jednotný a koordinovaný prístup k riešeniu epidemiologických situácií vo všetkých typoch škôl a školských zariadení.

Zároveň sa ustanovenie rozširuje na zriaďovateľov bez ohľadu a dopĺňa sa právomoc regionálneho úradu, resp. ministerstva taktiež podľa potreby zakročiť, avšak len v zúženom okruhu prípadov.

Navrhuje sa, aby z možnosti prerušenia prevádzky boli vylúčené výchovné zariadenia, keďže v nich sa vykonáva rozhodnutie súdu.

K bodu 274 (§ 151 ods. 1)

Úprava súvisí s paralelne predkladaným novým zákonom o financovaní škôl a školských zariadení, kam obsah ustanovenie patrí z hľadiska systematiky.

K bodu 275 (§ 151a ods. 5)

Súčasná právna úprava explicitne neupravuje používanie mobilných telefónov v materských školách a v stredných školách, čo ponecháva nejednoznačnosť v ich regulácii. Táto nejasnosť môže viesť k odlišným prístupom škôl a problémom pri ich uplatňovaní. Dopĺňaný odsek umožňuje materským školám, stredným školám, základným umeleckým školám a jazykovým školám vytvoriť vlastné pravidlá a zabezpečiť tak jednotnú aplikáciu pravidiel na úrovni konkrétnych inštitúcií.

K bodu 276 (§ 152 písm. a))

Úprava súvisí so zavedením podpory psychosociálneho vývinu detí a žiakov s ohľadom na ich duševné zdravie pri výchove a vzdelávaní v škole alebo školskom zariadení, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb školou alebo školským zariadením.

K bodu 277 (§ 152 písm. b)) a 281 (§ 153 ods. 3)

Navrhuje sa redukovať negatívnu konotáciu príslušného zastaralého pojmu.

K bodu 278 (§ 152 ods. 2)

Ustanovenie súvisí s paralelne predkladaným návrhom nového zákona o školskej správe. Ide o presun z doterajšieho zákona č. 596/2003 Z. z., keďže nemá ísť len o úlohu riaditeľa, ale školy, resp. jej zamestnancov ako celku.

K bodu 280 a 283 (§ 153 ods. 1, 2 a 5)

Spresňuje sa postavenie školského poriadku, keďže právne predpisy ho doposiaľ nevymedzujú, hoci ide o základný vnútorný predpis školy. Rovnako tak je z dôvodu jednoznačnosti potrebné v tejto súvislosti aj vymedziť jeho záväznosť a spresniť úpravu o oboznamovaní o školskom poriadku. Zároveň z dôvodu zvýšenia transparentnosti je opodstatnené, aby bol zverejnený na webovom sídle školy.

K bodom 284 a 285 (§ 154)

Na základe potrieb praxe sa na účely vyhodnocovania meraní, presnejších analýz výsledkov externej časti maturitnej skúšky a externých testovaní navrhuje zbierať aj ďalšie údaje, ktoré doteraz v zákone neboli uvedené.

Zároveň sa navrhuje regulovať zverejňovania dát o monitorovaní kvality výchovy a vzdelávania, keďže úlohou samotného testovania nie je merať kvalitu škôl.

K bodu 286 (§ 155 ods. 5)

Ustanovenie špecifikuje, kto musí povinne alebo môže dobrovoľne vykonať externé testovanie. Podľa súčasného znenia § 155 ods. 9 školského zákona (po novom § 155a) žiaci podľa § 97 ods. 5, ktorí sú žiakmi posledného ročníka základnej školy, majú možnosť zúčastniť sa externého testovania na účel získania nižšieho stredného vzdelania. Títo žiaci sa môžu prihlásiť sa na externé testovanie už v poslednom ročníku základnej školy (t. j. v deviatom/desiatom). Z toho dôvodu text za bodkočiarkou prestáva mať opodstatnenie. Žiaci s mentálnym postihnutím sa nevzdelávajú podľa vzdelávacích štandardov základných škôl, preto nie je opodstatnená ich väzba na testovanie T9 (ktoré sa navyše má zrušiť). Základné školy, na ktorých je väčšina takýchto žiakov vzdelávaná, nie sú „bežnými“ základnými školami, na ktoré sa T9 vzťahovalo, preto zároveň nastávajú komplikácie pri prihlasovaní žiakov.

K bodu 289 (§ 155 ods. 8)

V aplikačnej praxi sa preukázalo, že niektoré školy nemajú dostatočné personálne kapacity na zabezpečenie externého dozoru počas testovania. Preto by bolo prínosné umožniť školám vysielat' na výkon externého dozoru aj odborných zamestnancov, čím by sa zvýšila flexibilita a efektívnosť organizácie testovania.

Zároveň je potrebné reflektovať, že počas náhradných termínov externého testovania niektoré školy využívajú na výkon externého dozoru aj zamestnancov regionálnych úradov a Národného inštitútu pre hodnotenie a akreditáciu vo vzdelávaní (NIVAM). Zavedenie možnosti zapojiť odborných zamestnancov škôl do externého dozoru by teda doplnilo a uľahčilo existujúce organizačné procesy, pričom by prispelo k lepšiemu zabezpečeniu kvality a integrity testovania.

K bodom 288 a 290 (§ 155 ods. 9 a § 155a)

V nadväznosti na poznatky pri aplikácii ustanovení o externom testovaní na získanie nižšieho stredného vzdelania sa navrhuje podrobnejšia úprava v samostatnom paragrafe. Ide o úpravy vo vzťahu k okruhu osôb, ale aj rámcové vymedzenie postupu, akým sa externé testovanie vykonáva.

Cieľom je jasne a transparentne definovať podmienky, postup a organizáciu externého testovania pre žiakov posledného ročníka základnej školy podľa § 97 ods. 5, ktorí majú možnosť získať nižšie stredné vzdelanie úspešným absolvovaním tohto testovania.

Súčasný právny stav umožňuje fyzickým osobám, ktoré dosiahli primárne vzdelanie a skončili povinnú školskú dochádzku (PŠD), získať nižšie stredné vzdelanie tromi spôsobmi:

- Externým testovaním na účel získania nižšieho stredného vzdelania podľa § 155 ods. 9 zákona,
- Programom vzdelávania na získanie nižšieho stredného vzdelania podľa § 31a,
- V rámci vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania na strednej škole.

V základných školách určených príslušným regionálnym úradom školstva (RÚŠS) sa aktuálne realizujú možnosti podľa bodov 1 a 2. Z aplikačnej praxe po dvoch rokoch účinnosti § 31a a § 155 ods. 9 vyplynulo, že ponúkanie dvoch odlišných spôsobov predstavuje významnú administratívnu a organizačnú záťaž pre regionálne úrady. Zároveň nie je možné nastaviť obe možnosti rovnocenne, keďže externého testovania podľa § 155 ods. 9 sa môžu zúčastniť aj žiaci posledného ročníka základnej školy s mentálnym postihnutím.

Z dostupných údajov o počte uchádzačov vyplýva, že záujem o externé testovanie je výrazne vyšší, pretože uchádzači absolvujú štyri testy v priebehu dvoch dní na určenej škole a v prípade úspechu získavajú doklad o nižšom strednom vzdelaní. V praxi však vzniká problém, že doklad vydáva riaditeľ školy, ktorý uchádzača nemá evidovaného v riadnej evidencii, keďže škola len poskytuje priestory na vykonanie externého testovania.

Z uvedených dôvodov sa navrhuje koncepčné a systémovo vyvážené nastavenie prístupu k získaniu nižšieho stredného vzdelania. Fyzickým osobám, ktoré už nie sú súčasťou školského systému, sa vytvára možnosť absolvovať program vzdelávania podľa § 31a v základnej škole, pričom úspešné absolvovanie sa overí formou komisionálnej skúšky.

Možnosť získať nižšie stredné vzdelanie formou externého testovania sa ponecháva výlučne pre vybrané skupiny žiakov – konkrétne pre žiakov posledného ročníka základnej školy s mentálnym postihnutím alebo pre žiakov základnej školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, u ktorých pri opakovanej diagnostike v zariadení poradenstva a prevencie nebolo potvrdené mentálne postihnutie.

Týmto opatrením sa zvyšuje právna istota, transparentnosť a efektívnosť procesu získavania nižšieho stredného vzdelania, zároveň sa zabezpečuje rovný prístup pre všetky cieľové skupiny a znižuje sa administratívna záťaž pre regionálne úrady.

K bodom 291 až 295 a 303 (§ 157 a 157a)

Zmeny v § 157 majú dva hlavné ciele.

Jedným je zabezpečenie elektronizácie podávania prihlášok do materskej školy, základnej školy a strednej školy na jednotnej centrálnej platforme spravovanej ministerstvom školstva. V tejto súvislosti sa dopĺňajú aj nové údaje, pričom pri údajoch od lekárov (očkovanie a zdravotná spôsobilosť) sa predpokladá napojenie na NCZI tak, aby zákonný zástupca nemusel prikladať samostatne príslušný doklad. Perspektívne sa obdobné prepojenie predpokladá aj vo vzťahu k dokladom od zariadenia poradenstva a prevencie.

Ďalším cieľom v § 157 je rozšírenie údajov v registri v nadväznosti na reformu systému výchovných zariadení tak, aby bolo možné na základe relevantných dát nastavovať potrebné opatrenia zo strany štátu.

Zmenou rozhodnutia o prijatí do formy informácie o prijatí v zozname uvedenom na výveske školy a určením dňa zverejnenia zoznamu za deň doručenia rozhodnutia o prijatí je možné dosiahnuť úspory v materských, základných a stredných školách. Rozhodnutia o neprijatí budú naďalej doručované písomne a to listinne, alebo elektronicky do elektronickej schránky občana. Pre prípady, že zákonný zástupca požiada školu, bude mu vyhotovené rozhodnutie o prijatí v písomnej forme a bez zbytočného odkladu odoslané. Pre uvedené prípady sa navrhuje aplikácia výkonu verejnej moci elektronicky, tak ako ho zákon o e-Governmente pri elektronickej komunikácii vyžaduje.

K bodu 297 (poznámka 93a)

Legislatívno-technická úprava nadväzujúca na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe so zohľadnením skutočností, že príslušný obsah je už v súčasnosti predmetom zákona č. 422/2015 Z. z.

K bodom 298, 299, 301 a 302 (§ 157)

Cieľom ustanovení je umožniť efektívnejšiu výmenu údajov v nevyhnutnom rozsahu, a to nielen v rámci orgánov verejnej správy. Ide o zníženie administratívnej náročnosti napríklad vo vzťahu k preukazovaniu nároku na dopravné zľavy, kde má mať možnosť dopravca sám si overiť, či ide o žiaka školy.

Spresnenie spôsobu plnenia povinnosti škôl a školských zariadení referencovať údaje vedené o zamestnancoch, deťoch, žiakoch a poslucháčoch na Register fyzických osôb. Aj školy sa majú povinnosť referencovať, nakoľko zasielajú údaje do Centrálného registra detí, žiakov a poslucháčov. Nie je realizovateľné a ekonomické, aby sa 6 tisíc subjektov integrovalo na CPDI, preto návrh zákona spresňuje, že tieto údaje budú sprostredkúvané školám z registrov ministerstva školstva. Aktuálne referenciácia prebieha na úrovni registrov ministerstva školstva a školy nedisponujú informáciou o stotožnení žiakov na register fyzických osôb. Toto spresnenie umožní zasielať aj niektoré ďalšie informácie z referenčných registrov – napr. IFO, adresa trvalého pobytu, adresný identifikátor z Registra adries a iné.

K bodu 300 (§ 157 ods. 8 písm. d))

Úprava zohľadňujúca skutočnosť, že údaje o dochádzke už sú položkou centrálného registra detí, žiakov a poslucháčov. Teda je možné znížiť administratívne zaťaženie riaditeľov a tieto údaje poskytovať obci priamo proaktívne a bez potreby dohody. Zároveň sa dopĺňa aj Národné centrum zdravotníckych informácií v nadväznosti na registre, ktoré sa v súčasnosti zavádzajú v rezorte zdravotníctva a Štátna školská inšpekcia na účely výkonu inšpekčnej činnosti.

K bodu 304 (§ 158 ods. 5 a 6)

Ustanovenia reagujú na reformu systému výchovných zariadení. Cieľom je umožniť efektívnejšiu výmenu údajov tak, aby bolo možné na základe relevantných dát nastavovať potrebné opatrenia zo strany štátu.

Cieľom je zvýšiť efektivitu a transparentnosť v oblasti evidencie detí umiestnených do výchovných zariadení a zároveň zabezpečiť aktuálne informácie o kapacitách týchto zariadení. V súčasnosti sú regionálne úrady a ÚPSVaR pri umiestňovaní detí do týchto zariadení individuálne zisťujú dostupné miesta kontaktovaním zariadení, čo je neefektívne a neumožňuje systematické plánovanie ani flexibilné rozhodovanie v krízových situáciách.

Zavedením povinnosti sprístupňovať aktuálne údaje o kapacitách sa

- umožní rýchla a koordinovaná reakcia na potrebu umiestnenia dieťaťa v krízovej situácii,
- zlepši prehľad o pohybe detí a obsadenosti zariadení pre príslušné orgány,
- poskytnú podklady na plánovanie kapacít a optimalizáciu siete zariadení,
- prispeje ku kontrole kvality výkonu výchovných opatrení,

Navrhovaná úprava taktiež prispeje k skoršiemu a cielenejšiemu návratu detí do ich prirodzeného prostredia, prípadne k ich presunu do vhodnejšieho zariadenia, ak to bude z hľadiska ich individuálnych potrieb a vývoja opodstatnené.

Z dlhodobého hľadiska sa vytvorením centrálného prehľadu zlepši strategické plánovanie v oblasti systému a zvýši sa zodpovednosť dotknutých subjektov.

K bodu 307 (§ 160)

Legislatívno-technická úprava v nadväznosti na posun odsekov v rámci nového znenia § 55a.

K bodu 308 (§ 161qa)

V nadväznosti na poznatky z aplikačnej praxe sa navrhuje predĺženie prechodného obdobia z dôvodu pretrvávajúceho nedostatku personálnych kapacít zariadení poradenstva a prevencie.

K bodu 309 (§ 161t)

Ustanovenie nadväzujúce na zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania od troch rokov a na vypustenie § 59b s odloženou účinnosťou. V tejto súvislosti sa v paralelne predkladanom návrhu zákona o školskej správe nezapracúva druhá veta z aktuálneho § 6 ods. 21 a 22 zákona č. 596/2003 Z. z. Namiesto nich sa navrhuje predĺženie obdobia v dotknutom prechodnom ustanovení, keďže ešte neuplynulo.

K bodu 310 (§ 161y)

V nadväznosti na navrhované zmeny sa rieši prechodný stav. Ide najmä o

- oblasť edukačných publikácií, kde ide o vyradenie vymedzeného okruhu publikácií z registra,
- transformáciu stredných priemyselných škôl,
- zrušenie škôl v prírode ako školských zariadení, stredísk služieb škole, školských hospodárstiev a stredísk odbornej praxe,
- zrušenie liečebno-výchovných sanatórií v nadväznosti na reformu systému výchovných zariadení tak, aby sa umožnili dokončiť pobyty začaté v roku 2026; po novom bude existovať výchovno-liečebné centrum, pričom ale nemá ísť o transformáciu existujúcich zariadení
- dokončenie skráteného štúdia a individuálneho vzdelávania žiakov,
- zavedenie jednotnej prijímacej skúšky a maturitnej skúšky z matematiky,
- úpravu k povinnému vzdelávaniu cudzincov,
- vytvorenie vhodných možností na dokončenie základného vzdelania formou druhošancového vzdelávania.

K čl. II (zákon č. 600/2003 Z. z.)

K bodu 1

Zmena sa navrhuje z dôvodu vypustenia obsolétnej právnej úpravy.

K bodu 2

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s bodom 1.

K bodu 3

Úprava súvisiaca s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe. Podstatou nie sú vecné zmeny, ale aktualizácia skutočností rozhodujúcich pre posudzovanie nárokov a výplaty predmetných dávok a príspevkov.

K bodu 4

Navrhuje sa všeobecná úprava v nadväznosti na zmenu v odseku 1.

K bodu 5

Zmena sa navrhuje z dôvodu vypustenia obsolétnej právnej úpravy.

K čl. III (zákon č. 305/2005 Z. z.)

K bodu 1

V § 3 zákona č. 305/2005 Z. z. sú uvedené základné ustanovenia, na základe ktorých sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – v zásade základné výkladové pravidlá zákona.

Zákon pri jednotlivých opatreniach neupravuje konkrétne metódy odborných činností, s výnimkou niekoľkých ustanovení, kde sa vyslovene v konkrétnej situácii požaduje vykonanie konkrétnej metódy práce. Keďže nie je vhodné, aby zákon uvádzal všetky metódy napr. sociálnej práce, psychológie, či pedagogiky, resp. ich priamo viazal na situácie, ktoré upravuje, § 3 ods. 1 ustanovuje, že *opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú osobu, rodinu... najmä prostredníctvom sociálnej práce, metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji sociálno-patologických javov v spoločnosti.*

Medzi bežné metódy práce s ohrozenými deťmi a rodinami, využívané v systémoch ochrany detí v mnohých krajinách, patria konferenčné modely práce. Využívajú sa aj v slovenskom systéme sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, avšak nie sú zatiaľ štandardnou súčasťou výkonu.

Navrhuje sa výslovne ustanoviť, že orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely riešenia negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický alebo sociálny vývin dieťaťa organizuje prípadovú konferenciu ako metódu (primárne) sociálnej práce, ktorej cieľom je výmena informácií, zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, hľadanie riešení, plánovanie spoločného postupu za účasti členov rodiny vrátane dieťaťa a spolupracujúcich odborníkov, alebo rodinnú konferenciu ako metódu zameranú na hľadanie riešenia problémov v rodine s rodinou, príbuznými, širším sociálnym prostredím rodiny.

Navrhuje sa tiež vyslovene uviesť, že sa tieto odborné metódy práce organizujú v spolupráci s dieťaťom, rodičmi, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa a ďalšími osobami prizvanými podľa povahy riešenej situácie (zástupcami školy, školského zariadenia, medzi ktoré patria aj zariadenia prevencie a poradenstva, poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, obce...). Účasť dieťaťa na prípadovej alebo rodinnej konferencii patrí k základným pravidlám týchto metód práce, avšak nie je vždy vhodné, resp. možné, aby sa prípadovej alebo rodinnej konferencie dieťa priamo zúčastnilo (či už z dôvodu veku, nezáujmu o účasť, ale napr. aj z dôvodu minimalizácie retraumatizácie dieťaťa...). Keďže je potrebné minimalizovať priestor pre neuvážené rozhodnutia o účasti dieťaťa na prípadovej, resp. rodinnej konferencii, navrhuje sa, aby dôvody neúčasti dieťaťa, ale aj rodiča alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa na prípadovej konferencii alebo rodinnej konferencii, boli zaznamenané v spisovej dokumentácii dieťaťa.

Uvedené spresnenie metód práce orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je podstatné v súvislosti so zmenami v § 130 v čl. I, a korešponduje s cieľom dosiahnuť koordinovaný multidisciplinárny prístup v riešení situácie dieťaťa a jeho rodiny.

K bodu 2

Ustanovenia § 12 až 15 zákona upravujú výchovné opatrenia tzv. ambulantného charakteru, súvisiace úlohy orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ďalšie súvisiace náležitosti. Podľa § 14 ods. 3 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zabezpečovaní účelu výchovného opatrenia spolupracuje s rôznymi subjektmi.

V súvislosti so zmenami v § 130 v čl. I s cieľom zlepšenia podmienok pre spoluprácu škôl, školských zariadení a orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa navrhuje doplnenie ustanovenia k spolupráci subjektov na plnení účelu ambulantného výchovného opatrenia tak, aby bolo jednoznačne zrejmé, že medzi spolupracujúcimi subjektmi sú aj školské zariadenia vrátane zariadení poradenstva a prevencie.

K bodu 3

Ustanovenie § 94 ods. 2 zákona upravuje spoluprácu orgánov štátnej správy v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri výkone opatrení so subjektami pôsobiacimi v oblasti ochrany detí.

V súvislosti so zmenami v § 130 v čl. I s cieľom zlepšenia podmienok pre spoluprácu relevantných subjektov sa navrhuje rozšírenie predmetného ustanovenia tak, aby rovnakým spolupracujúcim subjektom na strane sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bolo jednoznačne aj centrum pre deti a rodiny, a aby bolo jednoznačne zrejmé, že medzi subjektami, s ktorými subjekty sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately spolupracujú, sú aj školy a školské zariadenia.

K bodu 4

V súvislosti s bodom 1 sa s cieľom zlepšenia podmienok pre výkon konferenčných modelov práce – prípadovej konferencie a rodinnej konferencie navrhuje upraviť povinnosť zástupcu školy (člen podporného tímu, školský psychológ, ale aj triedny učiteľ resp. iný pedagogický alebo odborný zamestnanec školy) alebo školského zariadenia zúčastniť sa prípadovej resp. rodinnej konferencie organizovanej orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo centrom pre deti a rodiny.

Prípadová a rodinná konferencia utvárajú zo svojej podstaty o.i. priestor na výmenu potrebných informácií, porovnanie resp. konfrontovanie vlastných zistení a skúseností so skúsenosťami a zisteniami ostatných účastníkov, možnosť plánovať aktivity v koordinácii a spolupráci s ostatnými účastníkmi. Problémom je, že tieto metódy – primárne prípadová konferencia, bývajú často neefektívne, nakoľko sa jej nezúčastňujú vždy odborníci, ktorí sú pre posúdenie situácie dieťaťa a jeho rodiny a tiež pre správne naplánovanie riešení významní, a práve odborníci z (školského) prostredia, v ktorom sa dieťa po rodine zdržiava najdlhšie, by nemali pri identifikácii problémov a hľadaní riešení chýbať.

Návrh sa snaží práve takéto situácie riešiť prostredníctvom povinnosti zástupcu školy alebo školského zariadenia, osobitne zariadenia prevencie a poradenstva zúčastniť sa prípadovej resp. rodinnej konferencie.

K čl. IV (zákon č. 201/2008 Z. z.)

Úprava súvisiaca s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe.

K čl. V (zákon č. 571/2009 Z. z.)

K bodom 1 až 4 a 7

Ustanovenia nadväzujú na vypustenie § 59b školského zákona s účinnosťou od 1. septembra 2028.

K bodom 5 a 6

Úprava súvisiaca s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe.

K čl. VI

Úprava súvisiaca s paralelne predkladaným novým zákonom o školskej správe a so zmenami v zákone č. 600/2003 Z. z.

K čl. VII

K bodu 1

Zohľadňuje sa skutočnosť, že s účinnosťou od 1. januára 2026 ústredné orgány štátnej správy už nemajú byť zriaďovateľmi škôl a školských zariadení v rámci paralelne predkladaného zákona o školskej správe s výnimkou uvedenou v príslušnom prechodnom ustanovení.

K bodu 2

Cieľom je odklad účinnosti ustanovenia o určovaní mesačného príspevku zákonného zástupcu na čiastočnú úhradu výdavkov materskej školy zriadenej obcou alebo samosprávnym krajom, ktoré sa viaže na priemernú nominálnu mesačnú mzdu o jeden rok. Ide o § 28 ods. 5 školského zákona vložený v rámci zákona č. 290/2024 Z. z.

K čl. VIII

Účinnosť sa generálne navrhuje na 1. január 2026 v nadväznosti na paralelne predkladané novely zákonov v oblasti školstva, ako aj v nadväznosti na začiatok rozpočtového roka.

Delená účinnosť sa navrhuje

- v oblasti materských škôl

- posun vekovej hranice na povinné predprimárne vzdelávanie – postupne štvorročné deti od 1. 9. 2027 a trojročné deti od 1. 9. 2028,
- vypustenie úpravy právneho nároku nadväzujúce na zníženie veku povinného predprimárneho vzdelávania na tri roky – 1. 9. 2028 a s tým súvisiaca úprava prioritizácie prihlášok na vzdelávanie v materskej škole na 1. 1. 2027,
- pri zmene obsahu vzdelávania v bilingválnych školách a zavedenie náhrady maturitnej skúšky pre cudzincov na 1. 9. 2026.